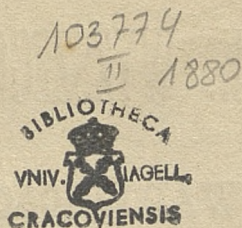

SPRAWOZDANIE
DYREKCYI C. K. WYŻSZEGO GIMNAZYUM
W WADOWICACH
za rok szkolny
1880.

— *szkoła* —
NAKŁADEM FUNDUSZU SZKOLNEGO.

~~~~~
KRAKOW,
W DRUKARNI UNIwersytetu Jagiellońskiego,
pod zarządem Ignacego Stelcia.
1880.

Treść:

- A) Rozprawa: 1.) o przecięciu się linii połowiących kąty trójkąta;
2.) o linii krzywój, otaczającej elipsę. Przez prof. Walentego Myjkowskiego.
- B) Część statystyczna, przez c. k. dyrektora zakładu.

Biblioteka Jagiellońska

1003122889

Rozwiązanie dwóch zagadnień z geometryi analitycznej.

I.

Jeżeli wykreślimy trójkąt o stałej podstawie c i przesuwamy przeciwległy podstawie wierzchołek C tak, żeby i obwód trójkąta był ilością stałą $2s$, to po jakiej linii przesuwać się będzie punkt przecięcia się linii połowiących kąty tegoż trójkąta?

Ażeby to zagadnienie rozwiązać niech fig. 1.

$AB = c$, $AO = BO = \frac{c}{2}$, $OD = x_1$, $CD = y_1$ współrzędne punktu C , a $AO + OB + AC + BC = 2s =$ obwodowi danego trójkąta ACB ,

$$\begin{aligned} \text{to } \sqrt{(x_1 + \frac{c}{2})^2 + y_1^2} + \sqrt{(x_1 - \frac{c}{2})^2 + y_1^2} &= (2s - c) \text{ czyli} \\ 2x_1^2 + 2y_1^2 + \frac{c^2}{2} + 2\sqrt{(x_1^2 - \frac{c^2}{4})^2 + y_1^4 + y_1^2(2x_1^2 + \frac{c^2}{2})} &= \\ = (2s - c)^2 \text{ czyli } [(2x_1^2 + 2y_1^2 + \frac{c^2}{2}) - (2s - c)]^2 &= \\ = 4 \left\{ x_1^4 + y_1^4 + \frac{c^4}{16} + 2x_1^2 y_1^2 - \frac{x_1^2 c^2}{2} + \frac{y_1^2 c^2}{2} \right\} &\text{ czyli} \end{aligned}$$

$$4x_1^2 c^2 - 2(2x_1^2 + 2y_1^2 + \frac{c^2}{2})(2s - c)^2 + (2s - c)^4 = 0 \text{ czyli}$$

$$\{4c^2 - 4(2s - c)^2\} x_1^2 - 4(2s - c)^2 y_1^2 = c^2(2s - c)^2 - (2s - c)^4$$

czyli 1) $4s(s - c)x_1^2 + (2s - c)^2 y_1^2 = s(s - c)(2s - c)^2$ lub

$$\frac{x_1^2}{\left(\frac{2s - c}{2}\right)^2} + \frac{y_1^2}{\left(\sqrt{s(s - c)}\right)^2} = 1 \text{ a kładąc}$$

$$1a) \quad \frac{2s - c}{2} = a, \quad \sqrt{s(s - c)} = b \text{ mamy } \frac{x_1^2}{a^2} + \frac{y_1^2}{b^2} = 1$$

Zrównanie 1) lub 1a) oznacza elipsę, po której punkt C przesuwać się będzie.

Ponieważ w trójkącie wszystkie 3 linie połowiące wewnętrzne kąty trójkąta przecinają się w jednym punkcie, więc wystarczy przepolować tylko dwa kąty przy podstawie $\sphericalangle \alpha = \sphericalangle BAC$ i $\sphericalangle \beta_1 = \sphericalangle ABC$ a otrzyma się żądany punkt przecięcia się F . Ażeby miejsce geometryczne tego punktu F , w którym linie AF i BF połowiące kąty α i β_1 się przecinają, znaleźć, kładziemy

$$OE = x, FE = y = \left(x + \frac{c}{2}\right) \operatorname{tg} \frac{\alpha}{2}$$

$$y = \left(\frac{c}{2} - x\right) \operatorname{tg} \frac{\beta_1}{2} \quad \text{zaś}$$

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{y}{x_1 + \frac{c}{2}} \qquad \operatorname{tg} \frac{\alpha}{2} = \frac{y}{x + \frac{c}{2}}$$

$$\operatorname{tg} \beta_1 = -\frac{y_1}{x_1 - \frac{c}{2}} \qquad \operatorname{tg} \frac{\beta_1}{2} = \frac{y}{\frac{c}{2} - x} \quad \text{aże}$$

$$\left. \begin{array}{l} \operatorname{tg} \alpha = \frac{2 \operatorname{tg} \frac{\alpha}{2}}{1 - \operatorname{tg}^2 \frac{\alpha}{2}} \\ \operatorname{tg} \beta_1 = \frac{2 \operatorname{tg} \frac{\beta_1}{2}}{1 - \operatorname{tg}^2 \frac{\beta_1}{2}} \end{array} \right\} \text{wypada} \left\{ \begin{array}{l} \operatorname{tg} \frac{\alpha}{2} = -\frac{1}{\operatorname{tg} \alpha} \pm \sqrt{1 + \frac{1}{\operatorname{tg}^2 \alpha}} \\ \operatorname{tg} \frac{\beta_1}{2} = -\frac{1}{\operatorname{tg} \beta_1} \pm \sqrt{1 + \frac{1}{\operatorname{tg}^2 \beta_1}} \quad \text{czyli} \end{array} \right.$$

$$\operatorname{tg} \frac{\alpha}{2} = -\frac{2x_1 + c}{2y_1} \pm \sqrt{1 + \left(\frac{2x_1 + c}{2y_1}\right)^2}$$

$$\operatorname{tg} \frac{\beta_1}{2} = \frac{2x_1 - c}{2y_1} \pm \sqrt{1 + \left(\frac{2x_1 - c}{2y_1}\right)^2}$$

Biorąc górne znaki $+$ i podstawiając wartości na $\operatorname{tg} \frac{\alpha}{2}$ i $\operatorname{tg} \frac{\beta_1}{2}$ otrzymamy po uwolnieniu od pierwiastka

$$2) \begin{cases} \left(\frac{2y}{2x+c} \right)^2 + \frac{2y}{2x+c} \cdot \frac{(2x_1+c)}{y_1} = 1 \\ \left(\frac{2y}{2x-c} \right)^2 + \frac{2y}{2x-c} \cdot \frac{(2x_1-c)}{y_1} = 1 \end{cases}$$

Rugując ze zrównań 1) i 2) współrzędne x_1, y_1 otrzyma się zrównanie miejsca geometrycznego punktu F . Ze zrównań 2) otrzymamy zatem wartości na x_1, y_1

$$y_1 = \frac{4yc(4x^2 - c^2)}{(2x+2y+c)(2x-2y+c)(2x-c) - (2x+2y-c)(2x-2y-c)(2x+c)}$$

$$\text{czyli 2a) } y_1 = \frac{2y(4x^2 - c^2)}{4x^2 + 4y^2 - c^2} \quad \text{Dalej}$$

$$\frac{2x_1 + c}{2x_1 - c} = \frac{(2x + 2y + c)(2x - 2y + c)(2x - c)}{(2x + 2y - c)(2x - 2y - c)(2x + c)} \quad \text{czyli}$$

$$\frac{2x_1}{c} = \frac{(2x+2y+c)(2x-2y+c)(2x-c) + (2x+2y-c)(2x-2y-c)(2x+c)}{(2x+2y+c)(2x-2y+c)(2x-c) - (2x+2y-c)(2x-2y-c)(2x+c)}$$

czyli

$$2b) \quad x_1 = \frac{x(4x^2 - 4y^2 - c^2)}{4x^2 + 4y^2 - c^2}$$

Podstawiając te wartości na x_1, y_1 w zrównaniu 1a) otrzymamy

$$\frac{x^2(4x^2 - 4y^2 - c^2)^2}{a^2(4x^2 + 4y^2 - c^2)} + \frac{4y^2(4x^2 - c^2)}{b^2(4x^2 + 4y^2 - c^2)} = 1 \quad \text{czyli}$$

$$3) \begin{cases} 16b^2x^6 + (-32b^2y^2 + 64a^2y^2 - 8b^2c^2 - 16a^2b^2)x^4 + \\ + (16b^2y^4 + 8b^2c^2y^2 - 32a^2c^2y^2 - 32a^2b^2y^2 + 8a^2b^2c^2 + b^2c^4)x^2 + \\ + (-16a^2b^2y^4 + 4a^2c^2y^2 + 8a^2b^2c^2y^2 - a^2b^2c^4) = 0 \end{cases}$$

Zrównanie to 6go stopnia co do xy , da się jednak rozdzielić na 3 czynniki 2go stopnia. Uwzględniając bowiem według powyższego 1a), że $4b^2 + c^2 = 4a^2$, da się zrównanie 3) podzielić przez 3a) $x^2 - a^2 = 0$

któreto zrównanie jest jednym z trzech czynników 2go stopnia, na które zrównanie 3) się rozpadnie, iloraz zaś z tego dzielenia wypada

$$a) \left\{ \begin{array}{l} 16b^2x^4 + (64a^2y^2 - 32b^2y^2 - 8b^2c^2)x^2 + 16b^2y^4 + \\ + (8b^2c^2 - 32a^2c^2 - 64a^2b^2 + 64a^4)y^2 + b^2c^2 = 0 \end{array} \right.$$

Zrównanie to ma formę tego rodzaju, jakby powstało przez rozmnożenie dwóch zrównań 2go stopnia, jeżeli bowiem całe zrównanie przez $16b^2$ podzielimy, otrzymamy zrównanie formy

$$x^4 + \alpha_1 y^2 x^2 + \alpha_2 c^3 x^2 + \alpha_3 y^4 + \alpha_4 y^2 + \alpha_5 = 0 \text{ czyli}$$

$$a_1) x^4 + \left(\frac{4a^2}{b^2} - 2 \right) y^2 x^2 - \frac{1}{2} c^2 x^2 + y^4 +$$

$$\left(\frac{c^2}{2} - \frac{2a^2 c^2}{b^2} - 4a^2 + \frac{4a^4}{b^2} \right) y^2 + \frac{c^4}{16} = 0$$

a to zrównanie można na czynniki 2 następującej formy rozłożyć

$$(x^2 + \beta y^2 + \gamma)(x^2 + \beta_1 y^2 + \gamma_1) = 0 \text{ czyli}$$

$$a_2) x^4 + (\beta + \beta_1) x^2 y^2 + (\gamma + \gamma_1) x^2 + \beta\beta_1 y^4 + (\gamma\beta_1 + \gamma_1\beta) y^2 + \gamma\gamma_1 = 0$$

Żeby zrównania $a_1)$ i $a_2)$ były identycznymi wypada

$$a_3) \left\{ \begin{array}{l} \beta + \beta_1 = \frac{4a^2}{b^2} - 2 \\ \beta\beta_1 = 1 \\ \gamma + \gamma_1 = -\frac{c^2}{2} \\ \gamma\gamma_1 = \frac{c^4}{16} \end{array} \right. \left\{ \begin{array}{l} a \\ \text{stąd po} \\ \text{wprowa-} \\ \text{dzeniu war-} \\ \text{tości na} \\ a \text{ i } b \end{array} \right. \begin{array}{l} \beta = \frac{s}{s-c} \\ \beta_1 = \frac{s-c}{s} \\ \gamma = -\frac{c^2}{4} \\ \gamma_1 = -\frac{c^2}{4} \end{array}$$

Wartości te czynią zadość zrównaniu $a_1)$ i $a_2)$ zrównanie zatem $a)$ rozpada się na zrównania

$$3b) x^2 + \frac{s}{s-c} y^2 - \frac{c^2}{4} = 0 \text{ i } 3c) x^2 + \frac{s-c}{s} y^2 - \frac{c^2}{4} = 0$$

Zrównanie $3a) x^2 - a^2 = 0$ daje 2 linie proste $x = a$ i $x = -a$ prostopadłe do osi x czyli podstawy danego trójkąta w odległości $a = \pm (s - \frac{c}{2})$ od środka podstawy zrównania zaś $3b)$ i $3c)$ przedstawiają elipsy, których kwadraty półośi są

$$3d) \left\{ \begin{array}{l} a_1^2 = \frac{c^2}{4} \\ b_1^2 = \frac{c^2}{4} \cdot \frac{s-c}{s} = \frac{c^2}{4} (1-\delta) = \frac{c^2}{4} \delta \text{ i} \end{array} \right.$$

$$a_2^2 = \frac{c^2}{4}$$

$$b_2^2 = \frac{c^2}{4} \frac{s}{s-c} = \frac{c^2}{4} \cdot \frac{1}{1-\delta} = \frac{c^2}{4} \cdot \frac{1}{l}$$

$$\text{położywszy } \frac{c}{n} = \delta, \quad 1 - \delta = l$$

Kreśląc trójkąty na wspólnej podstawie $c = AB$ fig. 1. i posuwając przeciwległy wierzchołek C tak, żeby obwody trójkątów poszczególnych równe były stałej ilości $2s$, to na miejsce geometryczne przecięcia się linii połowiących wewnętrzne 3 kąty trójkąta otrzymujemy elipsę AF_1BF_2A , której równanie jest dane przez 3b)*).

Zdaje się, że tylko elipsa 3b) powinna być wypadkiem rozwiązania powyższego zagadnienia, bośmy mieli na względzie przepołowienie wewnętrznych kątów trójkąta, ale używając ogólnych wzorów na kąty trójkąta wsunęło się i zewnętrzne kąty trójkąta a z tymi i liczba przecięć geometrycznych wzrosła a mianowicie, jeżeli się oba kąty zewnętrzne przy podstawie połowi i kąt wewnętrzny przy wierzchołku trójkąta, to miejscem geometrycznym przecięcia się linii połowiących te kąty jest elipsa AG_1BG_2A dana przez równanie 3c), która z pierwszą elipsą ma wspólną oś $2a_1 = 2a_2 = c$ a drugie 2 osie zostają w takiej zależności od siebie, iż gdy pierwszej elipsy oś $= c\sqrt{l}$, drugiej $= \frac{c}{\sqrt{l}}$, gdzie $l = 1 - \frac{c}{n}$. Gdy zatem oś jednej maleje, drugiej rośnie, ale pomiędzy sobą nigdy równe być nie mogą, gdyżby musiała ilość l być równą 1, co być nie może, albowiem $l = 1 - \frac{c}{n}$ a zawsze jest $0 < \frac{c}{n} < 1$.

Wykreślenie pokazuje dalej, że linije proste HH_2 i KK_2 dane przez równanie 3a), są miejscem geometrycznym przecięcia się linii połowiących jeden kąt wewnętrzny przy podstawie, kąt przy drugim końcu podstawy ale zewnętrzny i kąt zewnętrzny przy wierzchołku.

*) Szczególny ten przypadek rozwiązania powyższego zagadnienia rozwiązał obecnie p. Dyr. An. Krygowski „Rozprawa o promieniu koła wykreślonego w trójkącie“ Jahresbericht d. k. k. zweiten Obergymnasiums in Lemberg 1873.

W fig. 1. oznacza dalej $MH \perp MN$, $NK \perp MN$, $2AO = AB = c$. $OM = ON = s - \frac{c}{2}$, $OC_1 = OC_2 = \sqrt{s(s-c)}$ $OF_1 = OF_2 = \frac{c}{2} \sqrt{l} = \frac{c}{4}$, $OG_1 = OG_2 = \frac{c}{2} \cdot \frac{1}{\sqrt{l}} = \frac{c}{2} \cdot \frac{1}{\sqrt{1-\frac{c}{s}}} = c$

II.

Jaka jest otaczająca (einhüllende) elipsy, czyli linija przecięcia się kół kreślonych nieskończenie blisko siebie na obwodzie elipsy, promieniem równym rzędnej punktu środka koła odpowiedniego?

Ażeby zrównanie tej otaczającej znaleźć, bierzemy zrównanie elipsy danej i koła ze środkiem na obwodzie tejże o promieniu rzędnej środka koła tj.

$$4) \frac{x_1^2}{a^2} + \frac{y_1^2}{b^2} = 1 \quad \text{i} \quad (x - x_1)^2 + (y - y_1)^2 = y_1^2 \quad \text{czyli}$$

$$5) (x - x_1)^2 + y^2 - 2yy_1 = 0$$

x_1, y_1 oznaczają współrzędne na obwodzie elipsy o osiach $2a$ i $2b$ zaś x, y oznaczają współrzędne punktu na obwodzie koła. Jeżeli się w zrównaniach tych x_1, y_1 bardzo mało zmieni i z nich się wyruguje x_1, y_1 lub najprzód jedną z nich się ruguje a drugą się zmienia a następnie tęże wyruguje i nadto przybytek lub ubytek x_1, y_1 jako ilość bardzo małą równą 0 się przyjmie; to otrzymamy żądane zrównanie przecięcia się geometrycznego sąsiednich kół.

Rugując ze zrównań 4) i 5) np. y_1 otrzymujemy

$$b^2 x_1^2 + a^2 \left[\frac{(x - x_1)^2 + y^2}{2y} \right]^2 = a^2 b^2 \quad \text{lub też kładąc}$$

$$6) b^2 : a^2 = \varepsilon^2 \quad \varepsilon^2 x_1^2 + \left[\frac{(x - x_1)^2 + y^2}{2y} \right]^2 = b^2 \quad \text{lub}$$

$$7) x_1^4 - 4xx_1^3 + 2[3x^2 + (2\varepsilon^2 + 1)y^2]x_1^2 - 4x(x^2 + y^2)x_1 + x^4 + 2x^2y^2 + y^4 - 4b^2y^2 = 0$$

Zmieniając w 7) bardzo mało x_1 , czyli różniczkując to równanie co do x_1 otrzymamy

$$2\epsilon^2 x_1 - \left[\frac{(x - x_1)^2 + y^2}{y^2} \right] (x - x_1) = 0 \text{ lub}$$

$$8) x^3 - 3xx_1^2 + [3x^2 + (2\epsilon^2 + 1)y^2] x_1 - x(x^2 + y^2) = 0$$

Ze równań 7) i 8) rugując x , otrzymujemy żądane równanie. Ażeby to urzeczywistnić trzeba albo równania te rozwiązać i pierwiastki ze sobą porównać albo też z jednego otrzymany pierwiastek w drugim podstawić lub nareszcie bez rozwiązania równań wyrugować z nich np. x , przez funkcyje umiarowe pierwiastków jednego równania.

Za pomocą pierwszych sposobów można w tym przypadku spodziewać się, że się więcej równań otrzyma, a za pomocą ostatniego tylko jedno równanie, więcej bowiem równań mogłoby być tylko wtenczas, gdyby równanie wypadkowe dało się rozłożyć na czynniki, któreby dla siebie stanowiły równania i były funkcyjami całkowitemi współrzędnych x, y .

A) Ponieważ niektóre pierwiastki tych równań są urojone, jak się przy rozwiązaniu równań okazuje, więc rozwiązujemy najprzód według drugiego sposobu. W tym celu przerabiamy równanie 8) kładąc $x_1 = \eta_1 + x$, tak, żeby według wzoru Cardana rozwiązać się dało i otrzymamy

$$(\eta_1 + x)^3 - 3x(\eta_1 + x)^2 + [3x^2 + (2\epsilon^2 + 1)y^2](\eta_1 + x) - x(x^2 + y^2) = 0$$

czyli po wykonaniu działań i ściągnięciu

$$9) \eta_1^3 + 2\epsilon^3 + 1) y^2 \eta_1 + 2\epsilon^2 y^2 x = 0 \text{ stąd}$$

$$10) \eta_1 = \sqrt[3]{-\epsilon^2 y^2 x + \sqrt{\epsilon^2 y^4 x^2 + \left(\frac{2\epsilon^2 + 1}{3}\right)^3 y^6}} + \\ + \sqrt[3]{-\epsilon^2 y^2 x - \sqrt{\epsilon^4 y^4 x^2 + \left(\frac{2\epsilon^2 + 1}{3}\right)^3 y^6}}$$

Zrównanie 10) daje pierwiastek rzeczywisty równania 9) a drugie 2 są urojone.

Podstawiając za x_1 w 7) $\eta_1 + x$, otrzymujemy

$$(\eta_1 + x)^4 - 4x(\eta_1 + x)^3 + 2[3x^4 + (2\varepsilon^2 + 1)y^2](\eta_1 + x)^2 - \\ - 4x(x^2 + y^2)(\eta_1 + x) + x^4 + 2x^2y^2 + y^4 - 4b^2y^2 = 0,$$

czyli po wykonaniu działań naznaczonych i uproszczeniu

$$11) \eta_1^4 + 2(2\varepsilon^2 + 1)y^2\eta_1^3 + 8\varepsilon^2y^2x\eta_1 + 4\varepsilon^2x^2y^2 + y^4 - 4b^2y^2 = 0$$

Nim za η_1 podstawimy otrzymaną w 10) wartość, użyjemy skróconych wyrażeń w η_1 kładąc

$$12) \begin{cases} \sqrt[3]{- \varepsilon^2 y^2 x + \sqrt{\varepsilon^4 y^4 x^2 + \left(\frac{2\varepsilon^2 + 1}{3}\right)^3 y^6}} = \sqrt[3]{A} \\ \sqrt[3]{- \varepsilon^2 y^2 x - \sqrt{\varepsilon^4 y^4 x^2 + \left(\frac{2\varepsilon^2 + 1}{3}\right)^3 y^6}} = - \sqrt[3]{B} \end{cases}$$

a otrzymamy

$$13) \sqrt[3]{A} - \sqrt[3]{B} + 2(2\varepsilon^2 + 1)y^2(\sqrt[3]{A} - \sqrt[3]{B})^2 + \\ + 8\varepsilon^2y^2x(\sqrt[3]{A} - \sqrt[3]{B}) + 4\varepsilon^2x^2y^2 + y^4 - 4b^2y^2 = 0$$

Czyli po dokonaniu niektórych ściągnień otrzymujemy

$$13a) \sqrt[3]{A} \left[5\varepsilon^2y^2x - \sqrt{\varepsilon^4y^4x^2 + \left(\frac{2\varepsilon^2 + 1}{3}\right)^3 y^6} \right] - \\ - \sqrt[3]{B} \left[5\varepsilon^2y^2x + \sqrt{\varepsilon^4y^4x^2 + \left(\frac{2\varepsilon^2 + 1}{3}\right)^3 y^6} \right] + \\ + \frac{4}{3}(2\varepsilon^2 + 1)y^2(\sqrt[3]{A} + \sqrt[3]{B})^2 + 4\varepsilon^2x^2y^2 + \left\{ \frac{3 - 2(2\varepsilon^2 + 1)}{3} \right\} y^4 - 4b^2y^2 = 0$$

Zrównanie to, w którym za A i B podstawić wypada wartości ze zrównania 12), jest ze względu na x i y funkcją niewymierną wymiaru (stopnia) 4go; przez podzielenie przez y^2 może być wprowadzie wymiaru 2go, ale i to zrównanie ani nie jest ani też przez podniesienie do potęg wyższych do 6 nawet, nie staje się funkcją całkowitą ilości x , y .

Przerabiając równanie 13a) we współrzędnych prostokątnych na równanie we współrzędnych biegunowych t. j. kładąc

$$\begin{aligned}
 & \left. \begin{aligned}
 & x = r \operatorname{Cos} \alpha, y = r \operatorname{Sin} \alpha \text{ otrzymujemy z 12)} \\
 & A = \varepsilon^2 r^3 \operatorname{Cos} \alpha \operatorname{Sin}^2 \alpha + \sqrt{\varepsilon^4 r^6 \operatorname{Cos}^2 \alpha \operatorname{Sin}^4 \alpha + \left(\frac{2\varepsilon^2 + 1}{3}\right)^3 \operatorname{Sin}^6 \alpha} = r^3 A_1 \\
 & B = \varepsilon^2 r^3 \operatorname{Cos} \alpha \operatorname{Sin}^2 \alpha + \sqrt{\varepsilon^4 r^6 \operatorname{Cos}^2 \alpha \operatorname{Sin}^4 \alpha + \left(\frac{2\varepsilon^2 + 1}{3}\right)^3 \operatorname{Sin}^6 \alpha} = r^3 B_1 \\
 & 14) \left\{ \begin{aligned}
 & \eta_1 = \sqrt[3]{A} - \sqrt[3]{B} = r \left[\sqrt[3]{-\varepsilon^2 \operatorname{Cos} \alpha \operatorname{Sin}^2 \alpha + \sqrt{\varepsilon^4 \operatorname{Cos}^2 \alpha \operatorname{Sin}^4 \alpha + \left(\frac{2\varepsilon^2 + 1}{3}\right)^3 \operatorname{Sin}^6 \alpha}} - \right. \\
 & \quad \left. - \sqrt[3]{\varepsilon^2 \operatorname{Cos} \alpha \operatorname{Sin}^2 \alpha + \sqrt{\varepsilon^4 \operatorname{Cos}^2 \alpha \operatorname{Sin}^4 \alpha + \left(\frac{2\varepsilon^2 + 1}{3}\right)^3 \operatorname{Sin}^6 \alpha}} \right] \\
 & \eta_1 = r \left[\sqrt[3]{A_1} - \sqrt[3]{B_1} \right]
 \end{aligned} \right.
 \end{aligned}
 \end{aligned}$$

a z 13a) otrzymujemy podzieliwszy wprzód przez y^3 otrzymamy

$$\begin{aligned}
 & 15) r^2 \left[\sqrt[3]{A_1} (5\varepsilon^2 \operatorname{Cos} \alpha - \sqrt{\varepsilon^4 \operatorname{Cos}^2 \alpha + \left(\frac{2\varepsilon^2 + 1}{3}\right)^3 \operatorname{Sin}^2 \alpha}) \right. \\
 & \left. - \sqrt[3]{B_1} (5\varepsilon^2 \operatorname{Cos} \alpha + \sqrt{\varepsilon^4 \operatorname{Cos}^2 \alpha + \left(\frac{2\varepsilon^2 + 1}{3}\right)^3 \operatorname{Sin}^2 \alpha}) + \frac{4}{3} (2\varepsilon^2 + 1) (\sqrt[3]{A_1} + \sqrt[3]{B_1}) \right. \\
 & \quad \left. + 4\varepsilon^2 \operatorname{Cos}^2 \alpha + \left\{ \frac{3 - 2(2\varepsilon^2 + 1)}{3} \right\} \operatorname{Sin}^2 \alpha \right] - 4b^2 = 0.
 \end{aligned}$$

Stąd wypadają na r dwie liczebnie równe wartości ale z przeciwnymi znakami mianowicie:

$$16) \left\{ \begin{aligned}
 & r = \pm 2b : \left[\sqrt[3]{A_1} (5\varepsilon^2 \operatorname{Cos} \alpha - \sqrt{\varepsilon^4 \operatorname{Cos}^2 \alpha + \left(\frac{2\varepsilon^2 + 1}{3}\right)^3 \operatorname{Sin}^2 \alpha}) - \right. \\
 & \quad \left. - \sqrt[3]{B_1} (5\varepsilon^2 \operatorname{Cos} \alpha + \sqrt{\varepsilon^4 \operatorname{Cos}^2 \alpha + \left(\frac{2\varepsilon^2 + 1}{3}\right)^3 \operatorname{Sin}^2 \alpha}) + \right. \\
 & \quad \left. + \frac{4}{3} (2\varepsilon^2 + 1) (\sqrt[3]{A_1} + \sqrt[3]{B_1}) + \right. \\
 & \quad \left. + \left(\frac{16\varepsilon^2 - 1}{3}\right) \operatorname{Cos}^2 \alpha - \left(\frac{4\varepsilon^2 - 1}{3}\right)^{\frac{1}{2}} \right] \text{ lub}
 \end{aligned} \right.$$

$$16a) r = \pm 2b : [(\sqrt[3]{A_1} - \sqrt[3]{B_1})5\varepsilon^2 \text{Cos. } \alpha - \\ - (\sqrt[3]{A_1} + \sqrt[3]{B_1})\sqrt{\varepsilon^4 \text{Cos.}^2 \alpha + \left(\frac{2\varepsilon^2 + 1}{3}\right)^3 \text{Sin.}^2 \alpha + \frac{4}{3}(2\varepsilon^2 + 1)(\sqrt[3]{A_1^2} + \sqrt[3]{B_1^2}) + \\ + 4\varepsilon^2 \text{Cos.}^2 \alpha - \left(\frac{4\varepsilon^2 - 1}{3}\right) \text{Sin.}^2 \alpha}]^{\frac{1}{2}}$$

Lub też kładąc

$$b) \sqrt[3]{A_1} - \sqrt[3]{B_1} = \eta_2 \text{ otrzymujemy z 11)}$$

$$16b) r = \pm 2b \text{Sin. } \alpha : [\eta_1^3 + 2(2\varepsilon^2 + 1)\eta_2^3 \text{Sin.}^2 \alpha + 8\varepsilon^2 \eta_1 \text{Cos. } \alpha \text{Sin.}^2 \alpha + \\ + 4\varepsilon^2 \text{Cos.}^2 \alpha \text{Sin.}^2 \alpha + \text{Sin.}^4 \alpha]^{\frac{1}{2}}$$

Za A_1 i B_1 trzeba w równaniach tych podstawić wartości z 14) a otrzyma się dla danego kąta α żądany promień. Ze zrównań tych t. j. 16), 16a) i 16b) widać, iż linija ta jest zamknięta i promień ze środka elipsy poprowadzony do jej otaczającej 13) do 16, przecina tęże tylko w jednym punkcie. W fig. 2. linija $AO_1DO_2BO_3D_1O_4A$ przedstawia całą otaczającą elipsy zaś w fig. 3. i 4. AO_1DO_2B przedstawiają tylko na jednej połowie elipsy nakreślone otaczające

Linija ta zdała mi się bardzo podobną do linii epicykloidalnej zakreślonej punktem oddalonym o b od środka toczącego się koła, którego obwód $= 2a$, a które toczy się po linii prostej w odległości $b - \frac{a}{\pi}$ od osi x .

Zrównanie tejże epicykloidy z kluzkami (geschleifte Epicykloide) byłoby

$$17) \begin{cases} x = a\left(1 - \frac{w^0}{180^\circ}\right) + a\varepsilon \text{Sin. } w \\ y = \pm a\varepsilon \text{Sin.}^2 \frac{w}{2} \text{ albo raczej} \end{cases}$$

$$18) x^2 + y^2 = r_1^2 = a^2 \left[\left(1 - \frac{w^0}{180^\circ}\right)^2 + 2\varepsilon \left(1 - \frac{w^0}{180^\circ}\right) \text{Sin. } w + 2\varepsilon^2 (1 - \text{Cos. } w) \right]$$

W równaniach tych oznacza w kąt, o który koło toczące się obróciło się rozpoczynając obrót nad końcem dodatnim osi $2a$ zmierzając nad drugi i tamże go kończąc. Linija ta epicykloidalna wykreślona po obu stronach osi $2a$, jakkolwiek do powyższej otaczającej jest bardzo podobną i może ją czasem prawie nakryć,

ale identyczną z nią nie jest; leżeć może wewnątrz lub zewnątrz pierwszej, według tego czy stosunek osi $a:b$ jest większy od 2 lub mniejszy od 1·8, lecz styka się z nią zawsze na końcach głównych osi fig. 2. i 3. Rysunek wskazywał, że gdy stosunek ten osi był między 1·8 a 2 mianowicie 1·85, 1·9, 1·95, to większą część (jak fig. 4.) epicykloidy leżała wewnątrz otaczającej, ale się blisko osi x prawie w punkcie styczności L_1 i L_2 między pionową do osi x i otaczającą przecinają, ażeby się powtórnie na końcach osi $2a$ zetknąć.

Fig. 2, 3, 4, przedstawiają otaczające i epicykloidy, w których stosunek osi elipsy $a:b$ jest względnie 2·5, 1·2 i 1·9. W fig. 2. jest epicykloida $AE_1DE_2BE_3D E_4A$ z obu stron osi x nakreślona a w fig. 3. i 4. tylko z jednej strony mianowicie AE_1DE_2B .

B) Zrównanie 13) lub 13a) powyższej otaczającej elipsy jest ze względu na x y funkcją, jak już mówiliśmy nie całkowitą i przez żadne potęgowanie nie można było osiągnąć funkcji całkowitej a przecież przy wykreśleniu tej linii można było wnioskować, że liczba przecięć tejże z linią równoległą do osi x mogła być tylko 2, a z linią równoległą do osi y tylko 4; a zatem możnaby przypuścić, że zrównanie otaczającej mogłoby być co do x drugiego a co do y 4go stopnia. Jeżeli już ostatnie przypuszczenie możliwości istnienia funkcji całkowitej 4go stopnia mogącej powyższą linię przedstawić, jest nieprawdziwe, to jeszcze można przypuścić, że istnieje zrównanie wymierne wyższego stopnia, któreby powyższą linię ściśle przedstawiało, a które ze zrównania 13) dlatego nie można było wyprowadzić, że się tam gromadziły wyrazy złożone, z których 2gi i 3ci a względnie 6ty pierwiastek stosownie do wzoru Cardana wyciągać trzeba było, a co stawiało wielką niedogodność. Dlatego przedsięwziąłem ze zrównań 7) i 8) wyrugować x_1 bez rozwiązania tychże zrównań za pomocą funkcji umiarowych pierwiastków tychże zrównań. Rugowanie za pomocą funkcji umiarowych pierwiastków zrównań nie jest sposobem najkrótszym, może nawet najdłuższym, ale nie chciałem przez inne sposoby w zrównanie wypadkowe wprowadzić innych pierwiastków, które do zrównań 7) i 8) nie należą.

Dla krótkości wyrazimy równanie 7) i 8) względnie

$$7a) x_1^4 + A_1 x_1^3 + A_2 x_1^2 + A_3 x_1 + A_4 = 0$$

$$8a) x_1^3 + B_1 x_1^2 + B_2 x_1 + B_3 = 0$$

Niech pierwiastkami równania 8) lub 8a) będą x_1 , x_2 , i x_3 , to podstawiając takowe w równanie 7) lub 7a) otrzymamy trzy równania dla żądanej linii a po rozmnożeniu tychże równań, jedno równanie w formie

$$19) (x_1^4 + A_1 x_1^3 + A_2 x_1^2 + A_3 x_1 + A_4) (x_2^4 + A_1 x_2^3 + A_2 x_2^2 + A_3 x_2 + A_4) (x_3^4 + A_1 x_3^3 + A_2 x_3^2 + A_3 x_3 + A_4) = 0$$

W równaniu tém wypada podstawić ze równań 7) 8) wartości

$$c) \begin{cases} A_1 = -4x & B_1 = -3x \\ A_2 = 2[3x^2 + (2\varepsilon^2 + 1)y^2] & B_2 = 3x^2 + (2\varepsilon^2 + 1)y^2 \\ A_3 = -4x(x^2 + y^2) & B_3 = -x(x^2 + y^2) \\ A_4 = x^4 + 2x^2y^2 + y^4 - 4b^2y^2. \end{cases}$$

Po dokonaniu naznaczonego w 19) mnożenia otrzymuje się 125 członów i jeżeli się te uporządkuje według współczynników równania 7a) otrzymuje się za współczynniki tychże funkcje umiarowe trzech pierwiastków równania 8) np. przy A_1, A_3 będzie współczynnik $= [x_1^4 x_2^3 x_3^2 + x_1^4 x_2^2 x_3^3 + x_1^3 x_2^2 x_3^4 + x_1^3 x_2^4 x_3^2 + x_1^2 x_2^4 x_3^3 + x_1^2 x_2^3 x_3^4]$ i t. p.

Dla skrócenia będziemy pisać funkcję taką umiarową z 3 pierwiastków symbolem z potęg samych pierwiastków, gdyż przez przemianę jednego pierwiastka na drugi czyli pierwiastków między sobą, funkcja umiarowa wcale się nie zmienia i tak powyższy współczynnik przedstawi się symbolem (4, 3, 2).

Funkcje umiarowe wszystkich pierwiastków danego równania da się za pomocą funkcji całkowitych ze współczynników tegoż równania tu z B_1 , B_2 i B_3 obliczyć, mając wzgląd na znaczenie tychże współczynników. I tak w naszym przyp. oznacza

$$\begin{aligned} - B_1 &= x_1 + x_2 + x_3 \\ B_2 &= x_1 x_2 + x_1 x_3 + x_2 x_3 \\ - B_3 &= x_1 x_2 x_3 \end{aligned}$$

Niechęc rozwlekać rzeczy zbytecznie i podawać tu wszystkie naznaczone działania, podam tylko następujące wypadki, do których wskazaną drogą się przychodzi a mianowicie równanie 19) w następnym rozwinięciu:

	(4,4,4)	czyli	B_3^4
	$+A_1(4,4,3)$	"	$+A_1(-B_2B_3^3)$
	$+A_2(4,4,2)$	"	$+A_2(B_3^2B_2^2-2B_1B_3^3)$
	$+A_3(4,4,1)$	"	$+A_3(-B_3B_2^3+3B_3^2B_2B_1-3B_3^3)$
	$+A_4(4,4,0)$	"	$+A_4(B_2^2-4B_3B_2^2B_1+4B_3^2B_2+2B_3^2B_1^2)$
	$+A_1A_1(4,3,3)$	"	$+A_1A_1(B_3^3B_1)$
	$+A_1A_2(4,3,2)$	"	$+A_1A_2(-B_3^2B_2B_1+3B_3^3)$
	$+A_1A_3(4,3,1)$	"	$+A_1A_3(B_3B_2^2B_1-2B_3^2B_2^2-B_3^3B_2)$
	$+A_1A_4(4,3,0)$	"	$+A_1A_4(-B_3^3B_1+3B_3B_2B_1^2+B_3B_2^2-5B_3^2B_1)$
	$+A_2A_2(4,2,2)$	"	$+A_2A_2(B_3^2B_1^2-2B_3^2B_2)$
	$+A_2A_3(4,2,1)$	"	$+A_2A_3(-B_3B_2B_1^2+2B_3B_2^2+B_3^2B_1)$
	$+A_2A_4(4,2,0)$	"	$+A_2A_4B_2^2B_1^2-3B_3^2-2B_3^3-2B_3B_3^3+4B_3B_2B_1$
	$+A_3A_3(4,1,1)$	"	$+A_3A_3(B_3B_1^3-3B_3B_2B_1+3B_3^2)$
	$+A_3A_4(4,1,0)$	"	$+A_3A_4(-B_2B_1^3+3B_3^2B_1+B_3B_1^2-5B_2B_3)$
	$+A_4A_4(4,0,0)$	"	$+A_4A_4(B_1^4-4B_2B_1^2+2B_2^2+4B_3B_1)$
	$+A_1A_1A_1(3,3,3)$	"	$+A_1A_1A_1(-B_3^3)$
	$+A_1A_1A_2(3,3,2)$	"	$+A_1A_1A_2(B_2B_3^3)$
20)	$+A_1A_1A_3(3,3,1)$	20a)	$+A_1A_1A_3(-B_3B_2^2+2B_3^2B_1)$
	$+A_1A_1A_4(3,3,0)$	"	$+A_1A_1A_4(B_2^2-3B_3B_2B_1+3B_3^2)$
	$+A_1A_2A_1(3,2,2)$	"	$+A_1A_2A_1(-B_3^2B_1)$
	$+A_1A_2A_3(3,2,1)$	"	$+A_1A_2A_3(B_3B_2B_1-3B_3^2)$
	$+A_1A_2A_4(3,2,0)$	"	$+A_1A_2A_4(-B_2B_1^2+2B_3B_1^2+B_2B_3)$
	$+A_1A_3A_3(3,1,1)$	"	$+A_1A_3A_3(-B_3B_1^2+2B_2B_3)$
	$+A_1A_3A_4(3,1,0)$	"	$+A_1A_3A_4(B_2B_1^2-2B_2^2-B_3B_1)$
	$+A_1A_4A_4(3,0,0)$	"	$+A_1A_4A_4(-B_3^3+3B_2B_1+6B_3)$
	$+A_2A_2A_2(2,2,2)$	"	$+A_2A_2A_2(B_3^2)$
	$+A_2A_2A_3(2,2,1)$	"	$+A_2A_2A_3(-B_2B_3)$
	$+A_2A_2A_4(2,2,0)$	"	$+A_2A_2A_4(B_2^2-2B_1B_3)$
	$+A_2A_3A_3(2,1,1)$	"	$+A_2A_3A_3(B_3B_1)$
	$+A_2A_3A_4(2,1,0)$	"	$+A_2A_3A_4(-B_2B_1+3B_3)$
	$+A_2A_4A_4(2,0,0)$	"	$+A_2A_4A_4(B_1^2-2B_2)$
	$+A_3A_3A_3(1,1,1)$	"	$+A_3A_3A_3(-B_3)$
	$+A_3A_3A_4(1,1,0)$	"	$+A_3A_3A_4(B_2)$
	$+A_3A_4A_4(1,0,0)$	"	$+A_3A_4A_4(-B_1)$
	$+A_4A_4A_4(0,0,0)$	"	$+A_4A_4A_4 \cdot 1$
	$= 0$	"	$= 0.$

Podstawiając w 20a) za A_1 , B_1 , B_3 i A_3 wartości z c) a za A_2 tylko $2B_2$, to otrzymamy

$$\begin{aligned}
 & A_1^4 + A_2^4 [-3x^4 + 24x^2y^2 + 18x^2B_2 - 2B_2^2] + A_4 [B_2^4 - 2x^2B_2^3 - \\
 & - 20x^2(x^2+y^2)B_2^2 + 18x^2(x^2+y^2)^2B_2 + 36x^4(x^2+y^2)B_2 - 6x^4(x^2+y^2)^2] - \\
 & - 2x^2(x^2+y^2)^2B_2^2 + 4x^4(x^2+y^2)^2B_2 + 36x^4(x^2+y^2)^3B_2 - 64x^6(x^2+y^2)^3 - \\
 & - 27x^4(x^2+y^2)^4 = 0.
 \end{aligned}$$

Podstawiając ostatecznie za A_4 i B_2 wartości należne z c) otrzymamy kładąc

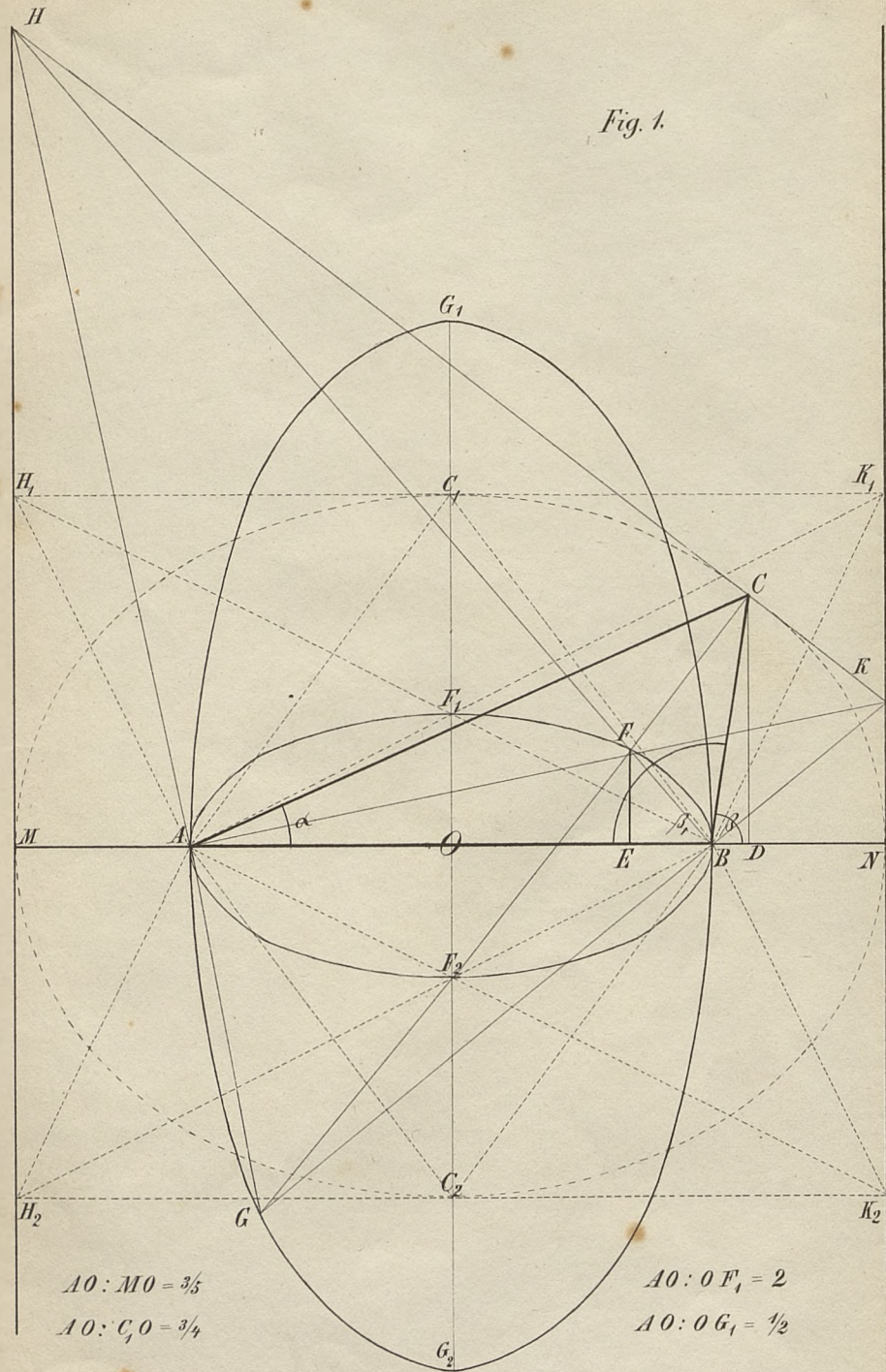
$$21) \quad 2\varepsilon^2 + 1 = x^2 \text{ czyli } 2\frac{a^2}{b^2} + 1 = x^2 \text{ równanie}$$

$$22) \quad \left\{ \begin{array}{l} 36x^{12} + 180x^{10}y^2 + 360x^8y^4 + \{352 + 24x^2 - 24x^4 + 8x^6\}x^6y^6 + \\ + \{165 + 48x^2 - 50x^4 + 16x^6 + x^8\}x^4y^8 + \{30 + 24x^2 - 28x^4 + \\ + 8x^6 + 2x^8\}x^2y^{10} + (1-x^4)^2y^{12} - b^2y^2[288x^8 + 864x^6y^2 + \\ 912 - 96x^2 + 48x^4]x^4y^4 + \{240 + 120x^2 - 112x^4 + 40x^6\}x^2y^6 + \\ \{12 - 16x^4 + 4x^8\}y^8 + b^4y^4[576x^4 + \{480 + 96x^2\}x^2y^2 + \\ \{48 - 32x^4\}y^4] - 64b^6y^6 = 0. \end{array} \right.$$

Zrównanie to jest funkcją całkowitą ilości x , y i powinno się spełniać nie tylko dla wszystkich 3 pierwiastków równania 8), z których tylko 1 jest rzeczywisty a drugie 2 urojone, ale i dla pierwiastków równania 7). Wspólnych jednak pierwiastków równania 7) i 8) nie mają, gdyż nie znalazłem między nimi żadnej wspólnej miary. Próbowałem nadto czyby zrównanie to nie dało się tak rozłożyć na 3 a przynajmniej na 2 czynniki jeden 4go a drugi 8go stopnia, żeby oba czynniki były funkcjami całkowitemi ilości x , y , ale się to okazało niemożliwem. Zrównanie zatem 22) przedstawia jako funkcję całkowitą 12go stopnia powyższą otaczającą, ale zrównanie to spełniające się dla wszystkich pierwiastków równ. 7) i 8), zawiera także w sobie punkta do otaczającej otrzymanej przez wykreślenie, nie należące. Przedstawiając to zrównanie przez podstawienie $x = \rho \cos.\alpha$, $y = \rho \sin.\alpha$ we współrzędnych biegunowych, otrzyma się zrównanie po uproszczeniu co do ρ 6go stopnia, które to zrównanie, ponieważ ρ ma potęgę tylko parzyste, da się rozwiązać jako zrównanie 3go stopnia a jeden z tych pierwiastków jest identycznym z pierwiastkiem zrów. 15) 16); nie jest zatem ten pierwiastek funkcją całkowitą $\cos.\alpha$, $\sin.\alpha$ a więc też i współrzędnych x , y . Z czego się wnioskuje, że niemasz równania niższego stopnia od 12go jako funkcji całkowitej x , y , przedstawiającego powyższą otaczającą.

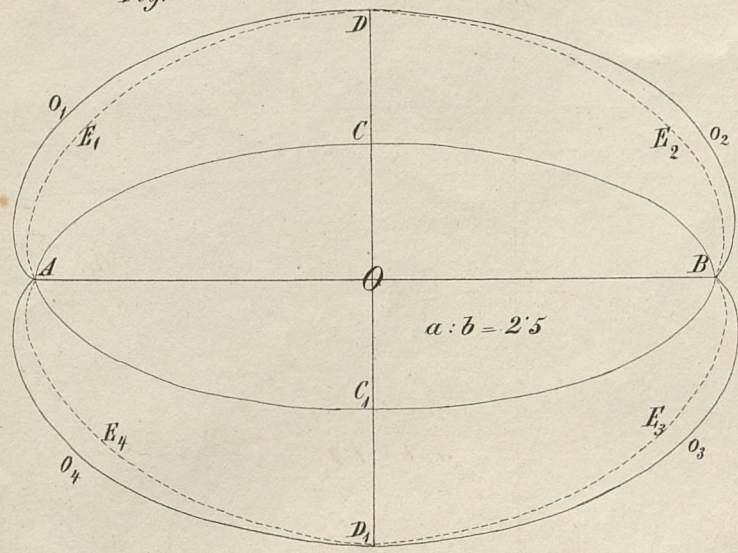
Fig. 1.

$AO : MO = \frac{3}{5}$
 $AO : C_1O = \frac{3}{4}$

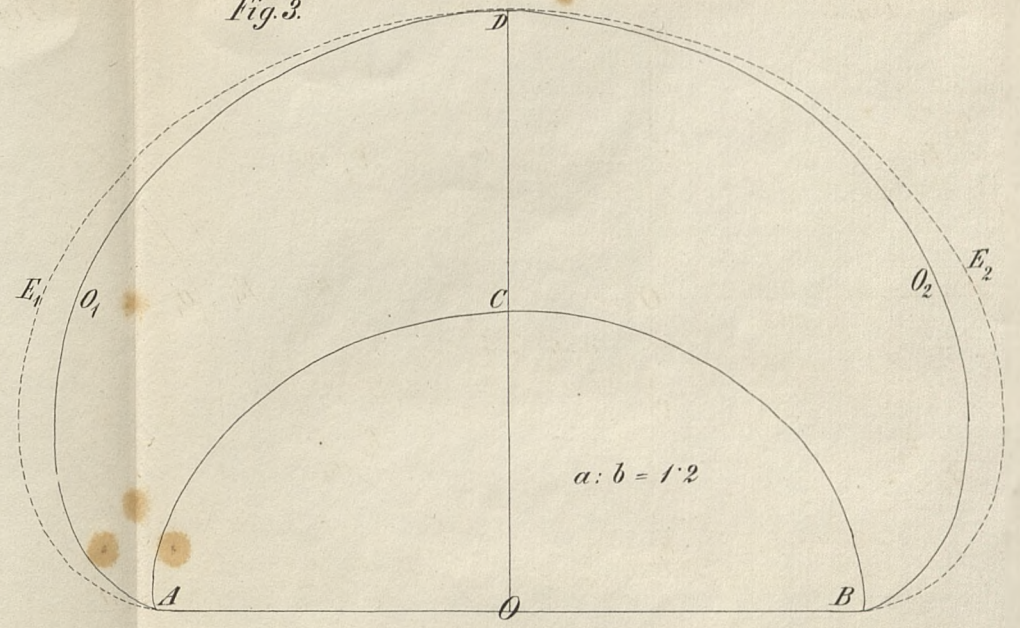
$AO : OF_1 = 2$
 $AO : OG_1 = \frac{1}{2}$

Fig. 2.

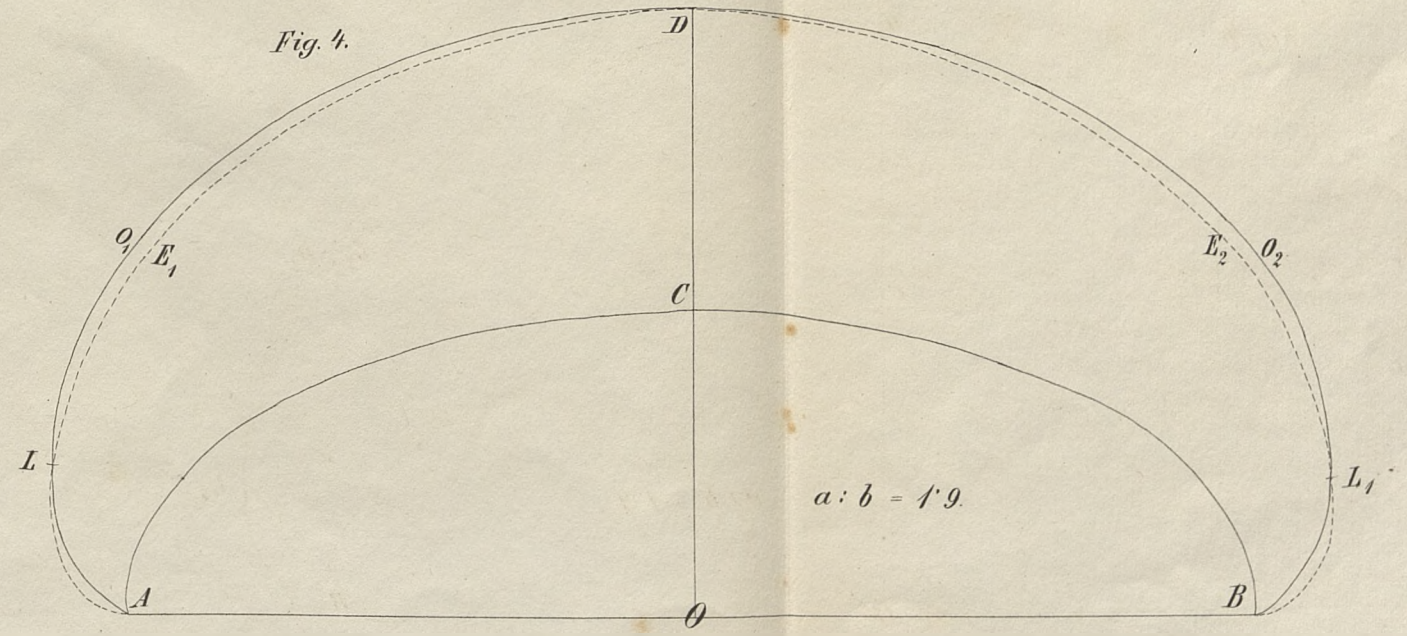
$AO = OB = a$
 $CO = OC_1 = b$

Fig. 3.

— otaczająca elipsy
 - - - - - epicykloida

Fig. 4.

$a : b = 1.9$

BIBL
UNIV. IAGELLONICAE
CRACOVENSIS

Kronika i statystyka zakładu.

I.

Skład grona nauczycielskiego.

Dyrektor.

Krygowski Antoni, członek rady szkolnej okręgowej, tudzież towarzystwa dla wsparcia wdów i sierót po nauczycielach szkół gimnazjalnych i realnych w Pradze, i towarzystwa przyrodników polskich imienia Kopernika we Lwowie, prezes towarzystwa bursy gimn. w Wadowicach, uczył mat. i fizyki w VIII. kl. 5 godzin tygodniowo.

Profesorowie.

Zegadłowicz Tytus, ks. ob. gr. kat. honorowy obywatel miasta Wadowic, uczył języka niem. w VII. kl.; historii powszechniej w kl. VI., VII. i VIII.; 18 godzin tygodniowo.

Graczyński Adolf, doktor filozofii, obywatel miasta Wadowic i radny, członek zwyczajny krajowego stowarzyszenia patrio-tycznej pomocy w Galicyi, członek komisji fizyograficznej zawiadowca gabinetu naturalnego, przewodniczący rady szkolnej miejscowej, uczył hist. nat. w kl. I. A, I. B, II., V., VI.; mat. w I. A, II. i w VI. 19 godzin tygodniowo.

Pietrzycki Piotr, ks. obrz. łaciń., katecheta, uczył we wszystkich klasach i w dwóch oddziałach I. klasy religii — 18 godzin.

Bobrzyński Wincenty, uczył języka niem. w kl. V. i VIII., języka greckiego w kl. V., języka łacińskiego w kl. VI. 18 godz.

Kosiński Władysław, doktor fil., członek komisji antropologicznej Akademii umiejętności w Krakowie, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, uczył języka łacińsk. w kl. VIII., greckiego w kl. IV., VIII. logiki w kl. VII. i psychologii w kl. VIII. — 18 godzin.

Myjkowski Walenty, zawiadowca gabinetu fizycz., uczył matem. w I B., V. i VII., fizyki w III., IV. i VII. — 18 godz.

Pawlica Jan, uczył języka łaciń. w kl. I. A., i V. greckiego w kl. VII. — 18 godzin.

N a u c z y c i e l e.

Kossowicz Ludwik, uczył jęz. łaciń. w kl. I. B. — 8 godzin.

Gąsiorowski Albert, uczył języka polsk. w kl. V. i VIII., histor. powszech. i geogr. w kl. III., IV. i V. — 17 godzin.

Dziama Tomasz, uczył języka łaciń. w kl. IV. i VII. języka greck. w VI. 16 godzin.

Frąckiewicz Michał, zawiadowca biblioteki uczniów, uczył języka polsk. w kl. VI. i VII., języka niem. w kl. I. B. i III. 16 godz. tygodniowo.

Z a s t ę p c y n a u c z y c i e l i.

Stocki Józef, uczył rysunków w kl. I. A. i B. II. III. i IV. — 18 godzin.

Mikuła Ludwik, egzaminowany zastępca, uczył jęz. polsk. w kl. I. A, I. B., III. i IV. matem. w kl. III. i IV. 18 godz.

Kurowski Józef, uczył języka pol., niem. i historii w kl. II. — 12 godzin.

Trojniar Wojciech, uczył języka łaciń. w kl. II. i III, greck. w kl. III. 19 godzin.

Grünberg Kazimierz, uczył geogr. w kl. I. A. i B. niem. jęz. w I. A. i IV. kl. 16 godzin.

Dla przedmiotów nadobowiązkowych.

Zegadłowicz Tytus, uczył histor. kraju rodzinnego w kl. VI. i VII. 2 godz., śpiewu 4 godz.

Gąsiorowski Albert, uczył historii kraju rodzin. w kl. III.
i IV. — 2 godziny.

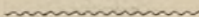
Bobrzyński Wincenty, uczył języka francus. — 6 godz.

Kosiński Władysław, uczył stenografii — 2 godz.

Pawlica Jan, uczył gimnastyki — 6 godz.

Stocki Józef, uczył rysunków — 4 godz.

Waschitza Robert, uczył kaligrafii — 2 godz.

II.

Plan lekcyjny.

I. Klasa.

Gospodarze: w oddziale *a.* Pawlica Jan, *b.* Frąckiewicz Michał.

Religia: 2 godziny tygodniowo. Nauka wiary i obyczajów podług książki Zielińskiego.

Język łaciński. 8 godzin tygodniowo. Odmiana prawidłowa: imion, czasowników i najpotrzebniejsze reguły składni podług gramatyki Dra Samolewicza. Ćwiczenia w tłumaczeniu z polskiego na łacinę i odwrotnie, podług książki Dra Samolewicza. Co tydzień zadanie szkolne, co dwa tygodnie domowe.

Język polski: 3 godziny tygodniowo. Z gramatyki najważniejsze zasady głosowni z połączeniem z pisownią — nauka o zdaniu pojedynczym i określnikach tegoż — interpunkcja — odmiana imion, według gramatyki Małeckiego. Czytanie stataryczne i kursoryczne większej części ustępów zawartych w I tomie Wypisów dla klas niższych gimnazjalnych w połączeniu z opowiadaniem i uczeniem się na pamięć ustępów poetycznych a przedewszystkiem prozaicznych. Co miesiąc 2 zad. domowe, 2 szkolne i 2 ćwiczenia ortograficzne.

Język niemiecki: 6 godzin tygodniowo. Odmiana prawidłowa imion i czasowników w połączeniu z najpotrzebniejszymi regułami składni szyku. Czytanie i tłumaczenie z języka niemieckiego na polski i odwrotnie, wygłaszanie z pamięci celniejszych ustępów podług wypisów niemieckich Rebera. Co tydzień zadanie szkolne, co 14 dni domowe i dwa dyktaty miesięcznie.

Geografia: 3 godziny tygodniowo. Ogólne pojęcia i wiadomości wstępne z kosmografii i geografii matem., geogr. polityczna i fizyczna wszystkich części ziemi; najważniejsze wiadomości z geografii polit. dokładniejszy przegląd polityczny Europy podług książki Bellingera w tłumaczeniu polskim.

Matematyka: 3 godziny tygodniowo. W I. półroczu tylko arytmetyka, w II. półroczu 1 godzina arytmetyki a 2 godziny geometrii. Z arytmetyki: Cztery działania liczbami całymi, mianowanymi i niemianowanymi; sposoby skracań rachunkowych—podzielność liczb, ułamki zwykłe i dziesiętne według książki Bączalskiego.—Z geometrii: Nauka o liniach, kątach, trójkątach, równoległobokach podług książki Moznika w tłumaczeniu polskim Sternala Często ćwiczenia domowe, co miesiąc jedno szkolne.

Historia naturalna: 2 godziny tygodniowo. Zwierzęta ssące. owady wielonogie, pajęczaki, robaki, mięczaki, szkarłupnie, jamochłonne, pierwotniaki podług książki Nowickiego.

Rysunki: 4 godziny tygodniowo. Rysowanie z wolnej ręki płaskich figur geometrycznych, według wzorów, które sam nauczyciel na tablicy rysuje i takowe wyjaśnia, a mianowicie: rysowanie prostych i krzywych linii, kątów, trójkątów i t. d. Ornament geometryczny, pierwsze początki ornamentu płaskiego, rysowanie figur stereometrycznych według zasad perspektywy z użyciem modeli drutowych i drewnianych.

II. Klasa.

Gospodarz: Józef Kurowski.

Religia: 2 godz. tygodniowo. Historia starego testamentu podług książki Tyca.

Język łaciński: 8 godz. tygodniowo. Powtórzenie odmian prawidłowych. Nauka odmian nieprawidłowych, verba anomala i defectiva. przyimki, accusativus i nominativus cum infinitivo, participia i ablativus absolutus, conjunctivus po ut, ne, quin, quod i quominus podług gramatyki Dra Samolewicza. Ćwiczenia podług książki Sobieskiego. Co tydzień zadanie szkolne, co 14 dni zadanie domowe.

Język polski: 3 godz. tyg. Głosownia w połączeniu z pisownią, odmiana czasowników stopniowanie przymiotników, nauka o zdaniu złożonem i składnia zgody podług gramatyki Małeckiego. Czytanie II. tomu „Wypisów dla niższych klas gimn.“ uczenie się na pamięć, deklamacya ustępów poetycznych i prozaicznych. Co 14 dni zadanie domowe, co miesiąc zadanie szkolne i ćwiczenie ortograficzne.

Język niemiecki: 5 godz. tygodn. Powtórzenie nauki o formach prawidłowych. Odmiana mocna czasowników i uzupełnienie nauki o czasowniku. Ćwiczenia w szyku wyrazów. Nieodmienne części mowy. Czytanie i rozbieranie łatwiejszych powiastek. Gramatyka i ćwiczenia Rebena. Miesięcznie 1 domowe 2 szkolne zadania i 1 ćwiczenie ortograficzne.

Historya i geografia: 4 godz. tyg. a) Historya starożytna w połączeniu z geografją starożytną biograficznie wykładana podług Weltera w tłum. polskiem Sawczyńskiego t. I.— b) Geografia fizyczna i polityczna Azji i Afryki, południowej i zachodniej Europy podług geogr. Kluna w tłum. polskiem Germana i Starkla.

Matematyka: 3 godz. tygod. Arytmetyka; stosunki, proporcye, reguła trzech, praktyka włoska, miary, wagi i monety krajowe i zagraniczne. Geometrya: główne własności trójkątów, czworoboki, wieloboki: oznaczenie powierzchni, zamiana i podział figur prostokreślnych. Książki do arytmetyki: Moznik w tłum. Bączalskiego, do geometryi: Moznik w tłum. Sternala, Częste ćwiczenia domowe, co miesiąc zadanie szkolne.

Nauki przyrodnicze: 2 godz. tyg. w I. półroczu ptaki, płazy, ryby—w II. półr. botanika podług książki Hückla.

Rysunki. 4 godz. tyg. jak w klasie I.

III. Klasa.

Gospodarz: Wojciech Trojnyar.

Religia: 2 godz. tyg. Historya nowego zakonu według książki Tyca.

Język łaciński: 6 god. tyg. Z gramatyki: nauka składni o przypadkach według gramatyki Samolewicza. Lektura Cor-

nellus Nepos: Miltiades, Themistocles, Aristides, Hannibal, Lysander, Pelopidas, Phocion M. P. Cato. Ćwiczenia do tłumaczenia z polskiego na łacińskie Trzaskowskiego. W I. półroczu co tydzień zadanie szkolne, co 14 dni zadanie domowe; w II. półroczu co 14 dni zadanie szkolne, co 14 dni zadanie domowe

Język grecki: 5 godz. tyg. Odmiana imion i czasowników aż do perfectum podług gram Curtiusa w tłum. Sternala i Samolewicza. Tłumaczenie z greckiego na polskie i odwrotnie podług książki Schenkla do §. 63. Co 14 dni zadanie szkolne — co miesiąc zadanie domowe.

Język polski: 3 godz. tyg. Nieodmienne części mowy, składnia, okresy, pisownia interpunkcja; z etymologii rzeczy najważniejsze podług gramatyki Małeckiego. Czytanie III. tomu „Wypisów dla niższych klas gimnazyalnych,“ uczenie się na pamięć ustępów i deklamacja. Co 14 dni zadanie domowe, co miesiąc szkolne.

Język niemiecki: 4 godz. tyg. Składnia zgody rządu i szyku podług gramatyki Schobera. Czytanie tłumaczenie i opowiadanie czytanych ustępów z Wypisów Hamerskiego na klasę III. i IV. Co 14 dni zadanie domowe, co miesiąc szkolne

Historya i geografia: 2 godz. tyg. Historya wieków średnich podług Weltera (Sawczyńskiego). 2 godz. tyg., geografia fizyczna i polityczna środkowej i północnej Europy, Ameryki i Australii podług Kluna.

Matematyka: 3 godz. tyg. Arytmetyka: 4 działania liczbami algebraicznymi oznaczonymi i ogólnymi, użycie nawiasów, podnoszenie do 2 i 3ciój potęgi, wyciąganie 2 i 3 pierwiastka. Geometria: podobieństwo figur prostokreślnych, koło z różnemi wykreśleniami w niem i koło niego; Podręcznik Mocnika. Częste ćwiczenia domowe, co miesiąc zadanie szkolne.

Nauki przyrodnicze: 2 godziny tygod. W I. półroczu: Mineralogia podług książki Kłęska. W II. półroczu: Fizyka podług Kunzeka, przełożył Dr. Stanecki: Ogólne własności ciał, nauka o ciepłe i najważniejsze zasady chemii.

Rysunki: 3 godz. tyg. Ćwiczenia w rysowaniu ornamentów podług wzorów, które nauczyciel na tablicy sam wykonuje

z uwzględnieniem stylów. Rysunek z dobrych wzorów litografowanych, w dalszym ciągu téj nauki rysowanie ornamentów podług modeli gipsowych.

IV. Klasa.

Gospodarz: Dziama Tomasz.

Religia 2 godz. tyg. Obrzędy kościelne według książki Jachimowskiego.

Język łaciński: 6 godz. tyg. Z gramatyki: Nauka o czasach, trybach i imionach czasownikowych podług gramatyki Sobieskiego. Lectura: Caesaris commentarii de bello Gallico lib. I. do IV, 6, podług wydania Hofmana. Ćwiczenia w tłumaczeniu z polskiego na łacińskie Poplińskiego. Co 10 dni naprzemian zadanie domowe lub szkolne, czasami extemporalia z lektury Cezara.

Język grecki: 4 godz. tyg. Odmiana źródłosłowu Perfecti i Aorystu passivi — odmiana czasowników na; mi — odmiany nieprawidłowe i najważniejsze rzeczy ze składni. — Tłumaczenie z greckiego na polskie i odwrotnie; tłumaczenie bajek. Co 14 dni zadanie szkolne, co miesiąc domowe. Książki te same, co w III. klasie.

Język polski: 3 godz. tyg. Powtórzenie i uzupełnienie gramatyki z lat poprzednich, przyczém zwracano uwagę uczniów na błędy, które w potocznej mowie popełniono; nauka o zdaniach wszelkiego rodzaju i o wierszowaniu według gram. Małeckiego. Główniejsze zasady stylistyki — obznajomienie uczniów z ważniejszymi rodzajami poezyi w sposób przystępny; — czytanie, objaśnienie i opowiadanie ustępów z IV. tomu „Wypisów dla niższych klas gimn.“ — Deklamacya celniejszych ustępów prozaicznych i poetycznych. Co 14 dni wypracowanie domowe lub szkolne.

Język niemiecki: 3 godz. tygod. Czytano „Wypisy Janoty“ przeznaczone na klasę IV, z objaśnieniem gramatyczném,

szczegółowo z gramatyki nauka o zdaniu złożoném i o przypadku 4 i 2. — Co dwa tygodnie zadanie domowe, co miesiąc zadanie szkolne.

Historya i statystyka: 4 godz. tyg. W I. półroczu: Dzieje nowożytne podług Weltera w tłumaczeniu Sawczyńskiego i polityczna geografia Europy. — W II. półroczu: Statystyka monarchii austriacko-węgierskiej podług Szaraniewicza z uwzględnieniem dziejów Austrii.

Matematyka: 3 godz. tyg. Arytmetyka; Przystawianie, kombinowanie, stosunki, proporcye składane, reguła trzech składowana, prowizya, kapitał, czas, procent, rachunek terminu, spółki, mieszaniny; reguła łańcuchowa, procent składany, zrównania Igo stopnia o 1 i 2 niewiadomych. Geometrya: Główne własności elipsy, hyperboli, paraboli: stereometrya.— Książki tych samych autorów co w II. klasie. Częste ćwiczenia domowe, co miesiąc zadanie szkolne.

Fizyka: 3 godz. tyg. Statyka, hydrostatyka, aerostatyka, dynamika, akustyka, optyka — podług książki Dra Staneckiego.

Rysunki: 3 godz. tyg. Jak w III. klasie.

V. Klasa.

Gospodarz: Gašiorowski Albert.

Religia: Dogmatyka ogólna według książki Jachimowskiego; 2 godz. tyg.

Język łaciński 6 godz. tygod. Lektura: Liw. ks. I. i XXI. 1 — 45 — Ovid. Trist. I., 1, IV., 10 — Metam. VIII. 611—722, XI. 1—84, 85—193, XIII. 1—398 według Grysara. Według gram. Sobieskiego powtórzono naukę o przypadkach. Ćwiczenia gramat. stylistyczne podług ćwiczeń Trzaskowskiego na w. gimn. cz. I. Co 14 dni zadanie domowe, co miesiąc szkolne.

Język grecki: 5 godz. tyg. Lektura: Xenofont podług chrestomatyi Schenkla w tłumacz. Borzemskiego; z Cyropedyi od str. 1—26 i od 79—84; z Anab. od str. 113—142; z Pamiętn. o Sokr.: Comm. I., r. 1—200, § 1—48; Herkules na drodze roz-

stajnej: Comm. II., cap. I., §. 21—38; Homer (wydanie Hohegera), liber I.: — z gramatyki nauka o przypadkach i przyimkach podług książki Curcyusza w przekł. Samolewicza. Co 3 tygodnie wypracowanie pisemne.

Język polski: 3 godz. tyg. Czytanie celniejszych ustępów z staropolskich pomników literatury z Wyp. Karola Mecherzyńskiego tom I. w połączeniu z gramatycznymi uwagami: Etymologia według gramatyki Małeckiego. Historyczno-literackie uwagi nad literaturą polską aż do Kochanowskiego. Uczenie się na pamięć; deklamacya. Co 3 tygodnie zadanie

Język niemiecki: 3 god. tyg. Czytanie Wypisów Jandaurka z stósowném objaśnieniem gramatyczném i stylistyczném. Ćwiczenia w opowiadaniu; uczenie się na pamięć celniejszych ustępów. Zadania na miesiąc: jedno szkolne, jedno domowe.

Matematyka: 4 godz. tyg. Algebra: pojęcie różnych ilości i operacyi rachunkowych, 4 działania, układy liczb, ułamki zwyczajne, dziesiętne i ciągłe, o stosunkach i proporcjach. Geometrya: Longimetrya i planimetrya — podług książki Moznika w tłumaczeniu Staneckiego. Częste ćwiczenia domowe, co miesiąc zadanie szkolne.

Historya powsz. i geografia: 4 godz. tyg. Dzieje starożytne aż do r. 476 po Chr. podług książki Pütza w tłumaczeniu Niedzielskiego i Gołębiowskiego.

Historya naturalna: 2 godz. tyg. Mineralogia systematyczna w połączeniu z geognozyą, podług Schödlera w tłumaczeniu. Botanika systematyczna w połączeniu z paleontologią; geograficzne rozszerzenie się roślin podług Bila w tłumaczeniu Łomnickiego.

VI. Klasa.

Gospodarz: Dr. Graczyński Adolf.

Religia: 2 godz. tygod. Dogmatyka szczególna podług książki Jachimowskiego.

Język łaciński: 6 godz. tyg. Lektura: Sallustii bellum Jugurthinum, Vergilii Aeneidos lib. VI. i IX. Laudes Italiae vv.

458—550. *Laudes vitae rusticae*. Kilka ustępów najcelniejszych wygłaszali uczniowie z pamięci. Ćwiczenia gramatyczno-stylistyczne podług ćwiczeń Trzaskowskiego część I. Co 14 dni wypracowanie domowe, co miesiąc szkolne.

Język grecki: 5 godz. tyg. Lektura: *Homeri Iliad* lib. IX. X. i XXI. *Odyss.* lib. I. IX. i XI. podług wydania Hoheggera. Uzupełnienie gramatyki. Co trzy tygodnie wypracowanie pisemne.

Język polski: 3 godz. tyg. Czytanie celniejszych ustępów autorów złotego wieku literatury polskiej podług „Wypisów Karola Mecherzyńskiego tom I.” Historyczno-literackie, gramatyczne i estetyczne uwagi nad literaturą tego okresu. Co trzy tygodnie wypracowanie pisemne. Z nowszej literatury czytano *Grażynę*, *Wiesława* i kilka ustępów z „*Pana Tadeusza*”.

Język niemiecki: 5 godz. tyg. Czytanie Wypisów *Jandaurka* tom II. z stósowném objaśnieniem gramatycznym, estetycznym i stylistycznym. Tłumaczenie z polskiego na niemieckie. Ćwiczenia w opowiadaniu i uczenie się na pamięć celniejszych ustępów. Co 2 tygodnie wypracowanie pisemne.

Historya powszechna: 3 godz. tyg. *Historya wieków średnich* w połączeniu z geografią podług *Pütza*.

Matematyka: 3 godz. tyg. Z algebry: potęgi, pierwiastki, logarytmy, zrównania pierwszego stopnia o jednej lub więcej nieznanym. Z geometrii: stereometrya i trygonometrya prostokreślna, podług *Moznika* w tłumaczeniu *Staneckiego*. Co miesiąc 1 zadanie szkolne i 1 domowe.

Historya naturalna: 2 godz. tyg. *Zoologia systematyczna* w połączeniu z paleontologią, geograficzne rozszerzenie się zwierząt podług książki *Popławskiego*.

VII. Klasa.

Gospodarz: *Myjkowski Walenty*.

Religia: 2 godz. tyg. *Etyka chrześcijańsko-katolicka* podług *Soleckiego*.

Język łaciński: 5 godz. tyg. Lektura: Ciceronis oratio in Catil. I. i III. pro imperio Cn. Pompei, Laelius, Virgilio Aeneid. lib. IV. VI. VII, podług wydania Hoffmana. Ćwiczenia gramatyczno-stylistyczne podług książki Trzaskowskiego. Część II. Co 14 dni wypracowanie piśmienne.

Język grecki: 4 god, tyg. Lektura: Demostenesa mowy olintyjskie i o pokoju. Z tragedyi Sofoklesa: Filoktet. Gramatyka: infinitivus, participium, atrakcyja. Co miesiąc zadanie domowe lub szkolne.

Język polski: 3 godz. tyg. Czytanie celniejszych ustępów z okresu panegiryczno-makaronicznego i Stanisławowskiego (Wyp. dla wyż. gimn. t. II. Cz. I) w połączeniu z historyczno-literackimi uwagami nad tym okresem. Zadanie co trzy tygodnie jedno. Z nowszej literatury czytano „Pana Tadeusza“.

Język niemiecki: 4 godz. tyg. Czytanie celniejszych ustępów autorów XVIII wieku według Wypisów Mozarta dla gimn. wyż. t. II. w połączeniu z stylistycznymi, estetycznymi i literackimi uwagami. Opowiadanie czytanych ustępów. Co miesiąc jedno zadanie szkolne, jedno domowe.

Historya powszechna: 3 godz. tyg. Dzieje nowsze aż do najnowszych czasów według Poplińskiego.

Matematyka: 3 godz. tyg. Algebra: Zrównania nieoznaczone 1go stopnia, zrównania kwadratowe i wykładnicze o 1 i 2 niewiadomych: postęp różnicowy i geometryczny ze zastosowaniem do procentu składanego i obliczenia renty, permutacye, kombinacye, waryacye, wzór Newtona do potęgowania dwumianu. Analityka w płaszczyźnie. Książki, ćwiczenia i zadania jak w V klasie.

Fizyka: 3 godz. tyg: Ogólne własności ciał, chemiczne połączenie i rozkład, statyka, dynamika — podług książki Chlebowskiego.

Logika 2 godz. tyg. Logika ogólna — podług Kremera.

VIII. Klasa.

Gospodarz: Dr. Kosiński Władysław.

Religia: 2 godz. tyg. Historia kościelna — podług Ja-chimowskiego.

Język łaciński: 5 godz. tyg. Horat. Carm. I. 1. 2, 10, 11, 12, 22, 29, 31, 34, 35, 37. — II. 1, 2, 3, 6. — III. 8, 30. — IV. 1, 2, 8. — Epod. 2, 12. — Sat. I. 1, 9. — Epist. I. 10, 16. — Tacit. Agric. Annales I. II. III. 1—30. Pogląd na literaturę łacińską. Ćwiczenia stylistyczne i zadania jak w klasie VII.

Język grecki: 5 godz. tyg. Platona: Gorgias — Sofoklesa: Edyp w Kolonie. Pogląd na literaturę grecką. Co miesiąc zadanie szkolne lub domowe.

Język polski: Czytanie celniejszych ustępów z autorów ostatniego okresu w połączeniu z historyczno-literackimi i estetycznymi uwagami nad tym przedmiotem, podług Wyp. dla wyż. gimn. t. II., część II. Nauka poezji według Cegielskiego. Co miesiąc zadanie piśmienne.

Język niemiecki: Czytanie celniejszych utworów nowszego okresu z objaśnieniami stylistycznymi, estetycznymi i historyczno-literackimi podług Mozarta t. III. dla wyż. gimn. — w II. kursie czytano utwór Lessing: Mina von Barmhelm, Schillers Trilogie: Wallenstein. — Zadania jak w VII. klasie.

Historia i statystyka: 3 godz. tyg. Historia Austrii. Geografia i statystyka Austrii, podług Hannaka.

Matematyka: 2 godz. tyg. Powtórzenie, uporządkowanie i zastosowanie w przykładach całego przedmiotu nauki. Co miesiąc 1 zadanie.

Fizyka: 3 godz. tyg. Mechaniczna teoria ciepła, akustyka, magnetyzm, elektryczność i optyka, według książki Chlebowskiego.

Psychologia: 2 godz. tyg. według książki Zimmermanna.

Nauki nadobowiązkowe dla uczniów bezpłatne.

---

1. **Historja kraju rodzinnego:** Stopień niższy t. j. klasa III. i IV. i stopień wyższy czyli klasa VI. i VII. W każdej klasie po 1 godzinie tygodniowo; na obu stopniach od czasów najdawniejszych do najnowszych w połączeniu z histor. Austrii i powszechną na niższym stopniu metody biograficznej na wyższym stopniu według zapisków synchronistycznych z uwzględnieniem dotyczącej geografii i współczesnych ważniejszych wypadków krajów Austriackich i powszechnych. Razem udział brało w tej nauce uczniów 105
2. **Język francuski:** 3 oddziały 6 godz. tygod. Oddział I. Liczba uczniów 27. Gramatyka i przykłady „A. Świtkowskiego,” do czasowników nieregularnych, ustnie i pisemnie, tygodniowo godzin trzy. Oddział II. liczba uczniów 10. „Metoda Ploetza“ część I. do lekcji 91., ustnie i pisemnie. Tygodniowo godzin dwie. Oddział III. Liczba uczniów 15. Wypisy „A. Świtkowskiego,” część II., czytano i opowiadano ustępy od §. 1. „Anecdotes“ do §. 50. Tygodniowo godzina. Razem we wszystkich oddziałach uczniów 52
3. **Gimnastyka:** 6 oddziałów w tyłuż godzinach; ćwiczenia w odpowiednim stopniowaniu; udział brało do końca roku uczniów 118
4. **Rysunki wolnорęczne jako przedmiot nadobowiązkowy (gimnazyum wyższe) 4 godziny tygodniowo,**
     Iszy oddział 2 godziny tygodniowo;
     IIgi   „   2   „   „
     ad I. Obznajomienie uczniów z proporcjami głowy ludzkiej, kopiowanie według celniejszych wzorów głów ludzkich i zwierzęcych;

ad II. rysowanie tak ornamentów jako też głów z odlewów gipsowych (l'antique), mianowicie w kursie zimowym przy oświetleniu z lamp, w kursie letniém przy dzienném oświetleniu.

- Z niższego gimnazyum uczęszczało 31 uczniów, z wyższego 14 uczniów, razem 45
5. Śpiew: 2 oddziały, każdy po 2 godziny tygod. Teorya śpiewu i ćwiczenia solo, duet, tercet i kwartet; wykonywanie chórem pieśni kościelnych przeważnie według książki Kunzeka i pieśni treści świeckiej. Udział biorących w tej nauce 138
6. Stenografią: 2 oddziały, po 1 godz. tygodn., uczniów razem 44
7. Kaligrafia: 2 oddziały dla uczniów I. i II. klasy, godz. 2 tygod.; liczba uczniów udział biorących 91

III.

Tematy do wypracowań pisemnych.

A) W języku polskim.

V. Klasa.

1. Jakie wynalazki zawdzięczamy Fenicyanom. 2. Wspomnienie najważniejszych wypadków z ubiegłych wakacyj. 3. Igrzyska olimpijskie i wpływ, jaki wywierały. 4. Pożytek żelaza. 5. Porównanie życia ludzkiego z podróżą. 6. Skutki pośrednie odkrycia Ameryki. 7. W jaki sposób zarobkują górale w okolicy Wadowic. 8. Wykazać korzyści podróży pieszej. 9. Wyjaśnić przysłowie: „Jak cię widzą, tak cię piszą“. 10. Dom rodzinny. (obraz). 11. Skutki wynalezienia sztuki drukarskiej. 12. Rozjaśnić myśl zawartą w zdaniu: „Quisque suae fortunae faber“. 13. Powinniśmy z cudzego doświadczenia korzystać.

VI. Klasa.

1. Zjazd literatów w domu Jana Kochanowskiego. Obrazek z życia Kochanowskiego według powieści Kl z T. Hofmanowej: „Jan Kochanowski w Czarnolesie. 2. Powódź i jej skutki (zad. szkolne). 3. Wykazać, że Antenor w „Odprawie posłów“ Kochanowskiego wzorem dobrego obywatela. 4. Objąć przysłowie: „Nie wszystko złoto co się świeci“ (zad. szkolne). 5. Orfeusz. Przekład dosłowny z niemieckiego. (Wyp. niem. Iau-daurka ust. 6. str. 13). 6. Dworzanin polski. Charakterystyka

według Górnickiego. 7. Obraz zimy (zad. szkolne). 8. Znaczenie mowy Odachowskiego i Czarnkowskiego w sprawie Halszki z Ostroga według Górnickiego. 9. Charakterystyka Jugurty — na podstawie lektury. 10. Opisanie Wielkanocy (zad. szkolne). 11. Wujek; Skarga. Charakterystyka porównawcza. 12. Pożar. Obraz skreślony na podstawie ustępu zawartego w „Pieśni o dzwonie“ Schillera. 13. Poranek wiosenny na wsi. Opis (zad. szkolne). 14. Wyprawa Bolesława Chrobrego na Ruś — na podstawie lektury i historyi kraju rodzinnego. 15. Charakterystyka Grażyny — na podstawie lektury. 16. Odysseus w jaskini Polifema. Opowiadanie na podstawie IX ks. Odyssei.

VII. Klasa.

1. Charakterystyka człowieka gnuśnego a leniwego — na podstawie satyry Opalińskiego. 2. Znaczenie wymowy w życiu publiczném. 3. Żywot wiejski. Obrazek na podstawie poematu Zbigniewa Morsztyna (zad. szkolne. 4. Kolebka a trumna. Porównanie. 5. Charakterystyka Chodkiewicza w „Wojnie Chocimskiej“ Potockiego. 6. Charakterystyka Wallensztejna — na podstawie historyi. 7. Zasługi Kazimierza Wielkiego — według Naruszewicza. 8. Podać charakterystyczne cechy okresu panegiryczno-makaronicznego (zad. szkolne). 9. Charakterystyka Filipa — na podstawie mów Olintyjskich. 10. Objasnić zdanie Terencyusza: „Homo sum, nihil humani a me alienum puto“. 11. Pan Podstoli wzorem dobrego obywatela — na podstawie lektury. 12. Kwiaty a nadzieje. Porównanie. 13. Rozjaśnić wiersz Karpińskiego: „Powrót z Warszawy na wieś“. 14. „Ceterum censeo Carthaginem delendam esse“ Rozmowa między Katonem a Korn. Scypionem Nazyką — na wzór Krasickiego, „Rozmowy umarłych“. 15. Rozjaśnić przysłowie: „Nie wszystko złoto co się świeci (zad. szkolne). 16. Dlaczego Cycero mimo energii tak ogłędnie przeciwko Katylinie występuje?

VIII. Klasa.

1. Rozebrać i ocenić sonet Mickiewicza „Stepy Akermańskie“. 2. Rozwinać myśl zawartą w zdaniu: „Historia est ma-

gistra vitae“. 3. Charakterystyka miecznika w poemacie Malczewskiego: „Marya“. 4. Charakterystyka Gerwazego w „Panu Tadeuszu“. 5. „O wyborze przyjaciela“. 6. Wykazać i ocenić czynność bohatera w komedyi Korzeniowskiego: „Żydzi“ 7. Klimat Galicyi i wpływ jego na sposób życia mieszkańców 8. Dunaj i jego znaczenie dla Austrii. 9. Pożytek lasów.

B) W języku niemieckiem.

V. Klasa.

1. „Sich selbst kennen ist das grösste Gut“. 2. Romulus und Remus. 3. Alexander der Grosse. 4. Der Gebrauch des Eisens. 5. Solon und Croesus. 6. Der Raub der Persephone. 7. Des Fischers Haus (Inhaltsangabe). 8. Achilles und Agememnon. 9. Verdienste des Themistocles um sein Vaterland. 10. Peter von Amiens. 11. Hector und Ajaks. 12. Das Ross aus dem Berge. (Inhaltsangabe). 13. Die Zerstörung von Karthago. 14. Die Heldentat des Horatius Cocles. 15. Der heilige Bonifacius. 16. Die Eroberung Roms durch die Gallier. 17. Socrates. 18. Ein Spaziergang im Frühling. 19. Der Graf von Habsburg. (Inhaltsangabe). 20. Cicero's Lebensgeschichte.

VI. Klasa.

1. Die Wälder und ihr Nutzen. 2. Der Segen des Herbstes. 3. Welche Verdienste erwarb sich Karl der Gr. um die Bildung? 4. Das Wasser und sein Nutzen. 5. Welche Umstände haben die Gründung der Ostmark veranlasst? 6. Die Gebirge und ihr Nutzen. 7. Beschreibung des Winters. 8. Folgen der Kreuzzüge in Bezug auf die Erweiterung der Kenntnisse. 9. Welchen dienst erweisen uns die Uhren? 10. Beschreibung der Feuersbrust. Auf Grundlage des behandelten Lesestückes. 11. Wie wurde die Markgrafschaft Oesterreich in ein Herzogtum verwandelt? 12. Der Nutzen der Arbeit. Mit Berücksichtigung des Spruches: „Arbeit ist des Bürgers Zierde, Segen ist der Mühe Preis“. — Mehrere Übersetzungen aus dem Polnischen.

VII. Klasa.

1. Welche Folgen hatte die Erfindung der Buchdruckerkunst? 2. Dass das Glück und die Zufriedenheit nicht vom Reichtume abhängen, wird durch die im Gedichte: „Johann der Seifensieder“ angeführten Thatsachen dargelegt. 3. Erklärung der Ballade: „Der Schatzgräber“ und Würdigung des darin enthaltenen Spruches: „Tages Arbeit, Abends Gäste, saure Wochen, frohe Feste sei dein künftig Zauberwort“. 4. Welche Verdienste erwarb sich die Königin Elisabeth um England? 5. Werth der Gesundheit. Mit Berücksichtigung des behandelten Gedichtes: „Der Gesunde“. 6. Erklärung der Ballade Göthes: „Der Zauberlehrling“. 7. Charakterschilderung Wallensteins auf Grundlage des gesichtlichen Studiums. 8. Welchen Trost bringt uns die Hoffnung? Mit Berücksichtigung des Gedichtes: „Hoffnung“. 9. Wodurch erlangte Frankreich ein Übergewicht in Europa zur Zeit Ludwig's XIV? 10. Charakterschilderung Karls XII. Auf Grundlage des gesichtlichen Studiums. 11. Wie werden die Gewissensbisse in der Ballade Schillers: „Die Kraniche des Ibycus“ versinnlicht? 12. Erklärung des Gedichtes: „Das Eleusische Fest“. 13. Es wird die Jugendzeit mit dem Frühlinge verglichen. Mehrere Uebersetzungen aus dem Polnischen.

VIII. Klasa.

1. Kenntnisse sind der beste und sicherste Reichtum. 2. Inhaltsangabe des I Gesanges von Goethe's Hermann und Dorothea. 3. Schwert und Zunge. (Eine Parallele). 4. Milos Lobilich und Vuko Brankowich (Inhaltsangabe). 5. „Nulla virtus sine certamine“. 6. Inhaltsangabe des Gedichtes v. Herder „Die Pilgerin“. 7. Das Leben des Agricola (Nach Tacitus). 8. Das verschleierte Bild zu Sais (Inhaltsangabe). 9. „Sich selbst bekämpfen ist der schwerste Krieg, Sich selbst besiegen ist der schönste Sieg“. 10. Charakterschilderung des Pfarrers in Hermann und Dorothea. 11. Ferro nocentius aurum. 12. Der Mensch im Kampfe mit der Natur. 13. „Ut sementem feceris, ita metes“. 14. Welche Motive bestimmten Wallenstein zum Verrath und

Abfall. 15. Gedankengang der Ode v. Klopstock „Die Frühlingsfeier“. 16. Wissen ist Macht.

C) Zagadnienia maturalne.

1. Zadanie polsko-łacińskie: Przełożyć na język łaciński z wypisów polskich dla I kl. gimnazjalnej (Wyd. IV. str. 24.) ustęp: „Trzej synowie Jana . . . do nazwał je Rusią“. 2. Zadanie łacińsko-polskie: Z Eneidy Vergilego lib. XII od wiersza „463. do 499“ (podług edycji Hoffmanna): „At pater Aeneas audito nomine Turni Deserit . . . do wierszu: „Atque huic vasta palus, huic ardua moenia cingunt“. 3. Zadanie grecko-polskie: „Plato apologia Socrates cap. II“. 4. Zadanie polskie: „Bonus animus in mala re dimidium est mali“. 5. Zadanie niemieckie: Es ist ein allgemeines Bild der Bodengestaltung Oesterreichs zu entwerfen“. 6. Zadanie matematyczne: Rozwiązać równanie:

$$1. \frac{x - \sqrt{x}}{x + \sqrt{x}} = \frac{4}{x^2 - x}$$

2) Obliczyć powierzchnię obu stref zimnych. (Średnica ziemi w przecięciu 1716 mil geogr., koło biegunowe $66\frac{1}{2}^\circ$). 3. Miasto o 24628 mieszkańcach, wzrosło po 27 latach do liczby 58612 mieszkańców. Ile wynosi przybytek na 100 rocznie? 4. Pod jakim kątem widzenia okazuje się przedmiot $152 \cdot 12^m$ wysoki, w odległości 180.56^m ?

IV.

Zbiory naukowe.

1) Biblioteka.

Z końcem roku szkolnego 1880 stan biblioteki tutejszego gimnazjum był następujący:

A) Biblioteka dla nauczycieli.

W dziale:	W r. 1880 przybyło	Jest ogółem
	tomów i zeszytów	tomów i zeszytów
I. Pedagogii i szkolnictwa	5	74
II. Filologii:		
1. Encyklopedyi, dzieł pomocnicz.	—	105
2. Języka i literatury greckiej .	17	186
3. " " łacińskiej	14	188
4. " " polskiej .	10	228
5. " " niemieck.	13	98
6. Innych języków	3	47
III. Geografii i statystyki	2	80
IV. Historii powszechnej	3	140
V. Matematyki	2	81
VI. Nauk przyrodniczych:		
1. Fizyki, chemii	5	88
2. Historii naturalnej	3	127
VII. Filozofii	2	38
VIII. Dzieł różnej treści	9	114
Razem	88	1594
<i>Oprócz tego posiada jeszcze biblioteka:</i>		
IX. Atlasów i albumów	4	20
X. Map ściennych	5	64
XI. Programów	129	717
XII. Pism i broszur darowanych przez wiedeńską Akademią umiejętności	—	286

Z pism peryodycznych prenumerowano w b. r. następujące:
Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien; *der Naturforscher*
Petermann's Mittheilungen. *Sybel's Histor. Zeitschrift*. *Verord-*
nungsblatt. *Szkoła*; *Gazeta lwowska* z „Przewodnikiem nauko-
 wym“.

B) Biblioteka uczniów.

Obejmuje książki szkolne i książki do lektury przeznaczo-
 ne i liczy obecnie:

książek szkolnych . . 145 w 324 tomach
 23 atlasów do geogr. i hist.
 1 atlas do hist. natur.

Książek do lektury przeznaczonych a mianowicie:

polских . .	218 w 267 tomach
niemieckich . .	127 „ 226 „
francuskich . .	4 „ 7 „
Razem . .	<u>494 „ 824 „</u>

C) Biblioteka dla ubogich uczniów.

Składa się wyłącznie z książek szkolnych w darze otrzy-
 manych na przeciąg półrocza lub całego roku ubogim uczniom
 wypożyczanych i liczy obecnie 162 dzieł w 303 tomach.

2) Gabinet fizykalny.

Według inwentarza posiada gabinet fizykalny:

Z działu I. przyrządy służące do okazania ogólnych

własności ciał	11 sztuk.
„ I. mechanika	21 „
„ III. hydrostatyka i hydrodynamika	16 „
„ IV. aerostatyka i aerodynamika	26 „
„ V. akustyka	20 „
„ VI. nauka o cieple	18 „
„ VII. optyka	46 „
„ VIII. elektryczność i magnetyzm	51 „
„ IX. chemia	41 „
„ X. narzędzia	40 „

Razem . . 290 sztuk.

W roku szkolnym 1880 sprawiło się:

- 1) Piezometr podług Oersteda. 2) Elektromotor podług Fromenta. 3) Piecyk do spalania, podług Liebiga. 4) Fis-harmonika.

3) Gabinet historii naturalnej posiada:

a) Do Zoologii: ptaków wypchanych 59,

dzika z tutejszej okolicy wypchanego 1,

szkieletów zwierząt ssących 2,

„ ptaków 3,

„ płazów 3.

14 słoików zwierząt w spirytusie. Zbiory owadów miejscowych. Atlasów: 1) Zwierzyniec obrazowy Dra Prof. Nowickiego, 2) Vögel Europas Dra Fritscha, 3) Dwa Atlasy Dra Szuberta zwierząt ssących, gadów, płazów, ryb, przeźwiewców i kałdunowców; obrazek chrząszcza „Colorado„ 4) 30 tablic zwierząt ssących, 5) trzy okazy z gromady koralców, 6) atlas Sehmana, 7) Friedlera anatomiczne tablice 8) Sentemanna obraz ras ludzkich 9) z masy papierowej: mózg ludzki, serce, płuca i czaszka. 10) z masy gipsowej: dwie czaszki z muszkułami, naczyniami krwionosnymi i nermami. 11) Głowa z otworem przełyku pokarmowego. 12) Język z gruczołami ślinowymi 13) Płód krowy w zawiązku 14) niestrawiona masa, znaleziona w żołądku konia.

b) Do Botaniki: 1) 85 gatunków drzew 2) Zielniki roślin tatrzańskich 3) szyszki sosny jodły i świrku 4) Atlas Dra Szuberta.

c) Do Mineralogii: 1) 148 egzemplarzy minerałów 2) 60 muszli i ślimaków skamieniałych 3) skała twardości 4) modele kryształów z drzewa 5) Hochstettera obrazki geologiczne.

W roku szkolnym 1880 przybyło:

Mapa geologiczna Emila Letoschka i trzy rośliny z masy papierowej: kiełkujące żyto i groch, kwiat solanum tuberosum.

4) Przybory do rysunków.

Jako środki pomocnicze do nauki rysunku, zakład posiada: modeli z drutu do nauki perspektywy sztuk 7.— Modele z drze-

wa figur geometrycznych sztuk 9.— Modeli gipsowych ornamentów w płaskorzeźbie sztuk 6.— Odlewy gipsowe głów antyki sztuk 6.— Biusta Najjaśniejszych Państwa sztuk 2.— Odlewy z gipsu: głowa w płaskorzeźbie modelowanej z natury sztuka 1.— Gipsowy odlew dłoni chłopca, odlew stopy po 1 sztuce. Model gipsowy konia.

Prócz tego posiada zakład wzory litografowane Taubingera głów i całej postaci ludzkiej, zwierząt domowych, oraz wzory krajobrazów Taubingera, Flögera, Reinholda. Studya drzew Högera format wielki sztuk 12. Alpy austriackie F. Simonyego kolorowane format wielki, Wzory ornamentów: Bauera, Goulipa, Taubingera. Wzory architektury: Taubingera, Schreibera, V. Pé-tita. — Cenniejsze prace uczniów sztuk 35; dar szkoły realnej z Krakowa. Wzory rysunkowe prof. Andel.

W sali przy oświetleniu:

1. Modele gipsowe (ornamenta) 30 sztuk. 2. Figury gipsowe: Aryadne, Lucius Verus, Cytya, maska Meduzy. 3 Lampy do oświetlenia sali i kurytarza. 4. Podstawka do opierania reisbretów i podstawka do wieszania modeli.

W roku szkolnym 1880 przybyły wzory rysunkowe prof. Andla dalszy ciąg i przyrząd do rysunków perspektywy.

5) Przybory do stereometrii razem 42 sztuk.

6) Sprzęty.

W roku szkolnym 1880 sprawiono do kancelaryi:

- a) Portret Jego Cesarskiej Wysokości Następcy Tronu Rudolfa.
- b) Dwie tablice z podstawami, osłonę do pieca w sali konferencyjnej.
- c) Założono ogródek przed budynkiem gimnazjalnym.

Zapiski statystyczne.

a) Liczba uczniów.

w klasie	Publicznych uczniów na początku roku				K l a s y f i k a c y a							W katalogu wszystkich uczniów zapisanych	W ciągu roku wystąpiło								
					Z końcem II. półroczia				przy końcu roku szkolnego												
																publicznych		prywatnych		razem	
									ocelujących	I. stopień	poprawiać może			II. stopień	III. stopień						
publicznych uczniów																					
I. a.)	33	32	1	33	2	20	5	—	5	—	34	1									
I. a.)	32	31	—	31	1	19	5	1	4	1	32	1									
II.	45	43	—	43	3	28	8	2	4	—	45	2									
III.	46	43	1	44	5	20	11	—	5	—	46	2									
IV.	30	29	—	29	2	20	7	—	—	—	30	1									
V.	25	22	—	22	4	12	4	—	1	1	25	3									
VI.	23	21	—	21	5	15	1	—	—	—	23	2									
VII.	16	13	—	13	6	4	3	—	—	—	16	3									
VIII.	17	16	—	16	4	12	—	—	—	—	17	1									
p r y w a t y s t ó w																					
										— 2											
Razem	267	250	2	252	32	150	44	3	19	4	268	16									

b) Wiek uczniów klasy najniższej i najwyższej:

W I. klasie lat 10 mających	2	W VIII klasie lat 18 mających	4
„ 11 „	3	„ 19 „	2
„ 12 „	15	„ 20 „	5
„ 13 „	24	„ 21 „	3
„ 14 „	7	„ 22 „	2
„ 15 „	6		
„ 16 „	3		
„ 17 „	3		
„ 18 „	1		
Razem: 64		Razem: 16	

VI.

Kronika zakładu

i niektóre ważniejsze Wysokie Rozporządzenia.

Rok szkolny 1880 rozpoczęto dnia 1 września solenném nabożeństwem i odśpiewaniem hymnu: „Veni Creator“.

Potem rozpoczęto egzamin wstępny z uczniami, którzy się do I. klasy wpisali.

Odpis reskryptu Wys. Prezydyum c. k. Rady szkol. kraj. z dnia 2 wrześ. 1879. l. 209., którym przysłano nauczycielowi Leonowi Piccardowi dekret Jego Excell. Pana Ministra Oświecenia z dnia 22 sierpn. 1879 l. 12569 przenoszący go w tym samym charakterze do c. k. wyższej szkoły realnej w Krakowie.

Wys. rozporządzenie c. k. Rady szkol. kraj. z dnia 8 września 1879 l. 9262, którem zamianowano zastępcami nauczycieli przy tutejszém gimnazyum Józefa Kurowskiego i Wojciecha Trojniara.

Wysoka Rada szkol. krajowa udziela rozporząd. z dnia 19 paźdź. 1879 l. 11137 Dyrektorowi Antoniemu Krygowskiemu urlopu dla kuracyi oka i porucza na ten czas zastępstwo Dyrektora prof. Władysławowi Kosińskiemu.

Wysoka Rada szkolna krajowa rozporząd. z dnia 19 listop. 1879 l. 12433 przedłuża urlop Dyrektorowi Antoniemu Krygowskiemu dla dalszej kuracyi oka, która trwała aż do 31 marca 1880, odkąd tenże objął urządowanie.

Odpis rozp. Wysokiego Prezydyum c. k. Rady szkol. kraj. z dnia 6 stycznia 1880 l. 380, którem oznajmia, że Jego Excell. Pan Minister Oświecenia rozp. z dnia 18 grudn. 1879 l. 19748 przeniósł nauczyciela Tomasza Działę w tym samym charakterze z Sambora do Wadowic.

Wys. c. k. Rada szkol. kraj. rozp. z dnia 25 stycz. 1880, l. 616, przenosi zastępcę nauczyciela Michała Kasinowicza w tym samym charakterze z Wadowic do Sambora.

Wys. c. k. Rada szkol. kraj. rozp. z dnia 18 marca 1880 l. 2867 udziela dodatkowo urlopu zastępcy nauczyciela Józefowi Kurowskiemu do 23 marca 1880, który dla porady lekarskiej udał się do Krakowa.

Odpis rozp. Wys. c. k. Rady szkolnej kraj. z dnia 21 mar. 1880 l. 2852, przenosi zastępcę nauczyciela Kazimierza Grünberga w tym samym charakterze z Bochni do Wadowic w celu, aby nauczyciel Kossowicz Ludwik mógł przy zmniejszonej liczbie godzin uzupełnić swój egzamin nauczycielski a zastępca nauczyciela Józef Kurowski mógł swoje zdrowie należycie zrestaurować.

Dnia 17 kwietnia 1880 dał Dyrektor rekreacją uczniom jako w dzień Imienin Jego Ces. Wysok. Arcyksięcia Następcy Tronu Rudolfa. Na intencją pomyślności Jego Ces. Wysok. Arcyksięcia Rudolfa i Najjaśniejszego Państwa wysłuchała młodzież w ten dzień mszy św., przy której na końcu odśpiewała hymn ludowy: „Boże wspieraj“.

Od dnia 18 do 24 kwietnia 1880 włącznie odbyła się lustracja tutejszego gimnazjum przez Wielmożnego Pana Radcę i Inspektora Antoniego Czarkowskiego.

Ustny egzamin dojrzałości odbył się dnia 14, 15 i 16 czerwca pod przewodnictwem Wielmożnego Pana Radcy i Inspektora Czarkowskiego.

W roku szkolnym przystępowała młodzież do św. Sakram. pokuty i Ołtarza trzy razy.

Rok szkolny 1880 zakończono solenném nabożeństwem i uroczystém odśpiewaniem hymnu: „Te Deum laudamus“ i hymnu ludowego: „Boże wspieraj“.

Po nabożeństwie nastąpiło rozdanie świadectw.

UWAGA. Dnia 9 lipca ukonstytuowało się towarzystwo bursy gimn. w Wadowicach pod nazwą: „Bursy Stefana Batorego“. W skład dyrekcji wchodzi 12 członków i prezes, według statutu zatwierdzonego rozp. Wys. c. k. Namiestnictwa z dnia 1 października 1879 r. l. 44871 zatwierdzonego.

Fundusz zebrany ze składek dobrowolnych wynosi 1296 złr. i 4 ent. i zostaje w kasie oszczędności umieszczony.

Cel tej bursy jest niesienie pomocy ubogim uczniom uczęszczającym do gimnazjum z procentów kapitału umieszczonego w kasie oszczędności tymczasowo, nim będzie można dom przytułku dla tych uczniów wystawić.

VII.

Spis uczniów podług lokacyi.

I. A. Klasa.

Stopień celujący.

1. Witkowski Stanisław.
2. Jaworski Władysław.

Stopień pierwszy.

3. Majer Eugeniusz.	13. Słodyczka Stanisław.
4. Pala Michał.	14. Reich Ignacy.
5. Kegel Józef.	15. Dihm Stanisław.
6. Prezentkiewicz Fran.	16. Jonczy Józef.
7. Stwora Franciszek.	17. Kozik Józef.
8. Żyła Józef.	18. Grudnicki Stanisław.
9. Lukas Krzysztof.	19. Dziama Ferdynand.
10. Aleksandrowicz Teod.	20. Raber Lazar.
11. Godłowski Aleksander.	21. Ciembroniewicz Ignacy.
12. Kalec Maxymilian.	22. Zajac Karol.

5ciu uczniów otrzymało stopień trzeci. Do poprawki po feryach przeznaczono 5ciu uczniów. Nie klasyfikowano 2.

I. B. Klasa.

Stopień celujący.

1. Włosycki Adolf.

Stopień pierwszy.

2. Dańkowski Stanisław.	11. Zieliński Julian.
3. Nowakowski Fran.	12. Sołtys Karol.
4. Parcza Wojciech.	13. Górkiewicz Józef.
5. Migdałek Julian.	14. Gałuszka Wojciech.
6. Płaza Antoni.	15. Mendyk Stanisław.
7. Bornstein Lipmann.	16. Gutfiński Zygmunt.
8. Buda Wincenty.	17. Rychlik Tadeusz.
9. Loria August.	18. Zembaty Ignacy.
10. Sopicki Jędrzej.	19. Seidenfeld Samuel.
20. Czerlunczakiewicz Tadeusz	

Jeden uczeń otrzymał stopień drugi. 4rech uczniów otrzymało stopień trzeci. Do poprawki po feryach przeznaczono 5ciu uczniów. Wystąpił jeden. Jeden nie klasyfikowany.

II. Klasa.

Stopień celujący.

1. Krygowski Stanisław.
2. Jąkała Wawrzyniec.
3. Gabryl Franciszek.

Stopień pierwszy.

4. Stanek Aleksander.	15. Sypowski Antoni.
5. Brzeźniak Michał.	16. Zajac Aleksander.
6. Masgaj Stefan.	17. Tomczykiewicz Karol.
7. Panczakiewicz Michał.	18. Wiordonek Jan.
8. Kubik Piotr.	19. Pałosz Józef.
9. Mucha Ludwik.	20. Herrnich Karol.
10. Dydusiak Franciszek.	21. Zapałowicz Stefan.
11. Kurzyniec Wojciech.	22. Olexy Ludwik.
12. Wiejacki Franciszek.	23. Łukowski Maryan.
13. Żajkowski Ludwik.	24. Wetscherek Gustaw.
14. Bala Władysław.	25. Chilewski Maksymilian.

26. Karpiński Józef.	29. Polony Tadeusz.
27. Kotlarczyk Wład.	30. Roman Jan.
28. Borzęcki Stanisław.	31. Nowak Józef.

3ci stopień otrzymało 4ech uczniów. Do poprawki po feryach przeznaczono 8miu uczniów. Wystąpiło 2 uczniów.

III. Klasa.

Stopień celujący.

1. Majer Józef.
2. Kosibowicz Józef.
3. Ryłko Paweł.
4. Woźny Jędrzej.
5. Horobski Ignacy.

Stopień pierwszy.

6. Miško Damazy.	16. Zachariasiewicz Stan.
7. Eylardi Ludwik.	17. Oczkowski Adam.
8. Boba Jan.	18. Dąbrowski Szymon.
9. Schanzer Michał.	19. Berger Zygmunt.
10. Gwoździewicz Jan.	20. Marek Jan.
11. Loria Aleksander.	21. Trammer Abraham.
12. Caputa Józef.	22. Zipser Emilian.
13. Gałgan Piotr.	23. Wieroński Jan.
14. Kowalczyk Wojciech.	24. Matuszek Ferdynand.
15. Berger Maksymilian.	25. Fox Józef.

Stopień drugi otrzymało dwóch, stopień trzeci zaś 5ciu uczniów. Do poprawki przeznaczono po feryach 11stu uczniów. Dwóch wystąpiło, jeden nieklasyfikowany.

IV. Klasa.

Stopień celujący.

1. Kubliński Walenty.
2. Latkowski Julian.

Stopień pierwszy.

3. Hałatek Julian.	13. Wyrobek Feliks.
4. Nikliborc Jan.	14. Łacek Józef.
5. Węgrzynek Stanisław.	15. Gołda Jan.
6. Alberti Franciszek.	16. Figura Mikołaj.
7. Olszewski Józef.	17. Mikolasek Jan.
8. Raber Maurycy.	18. Łazarski Karol.
9. Garzel Aleksy.	19. Masny Karol.
10. Glatmann Józef.	20. Tyran Wincenty.
11. Keiss Karol.	21. Chlebowski Józef.
12. Suski Sebastyan.	22. Łaś Szczepan.

Do poprawki przeznaczono 7 uczniów. Jeden wystąpił.

V. Klasa.

Stopień celujący.

1. Kaczorowski Walenty.
2. Förster Dawid.
3. Ciućka Wojciech.
4. Wielgus Ignacy.

Stopień pierwszy.

5. Dobrowolski Cezary.	11. Ptaś Józef.
6. Mrugacz Józef.	12. Wetscherek Karol.
7. Schanzer Antschel.	13. Żaba Józef.
8. Alexandrowicz Juliusz.	14. Czapek Jan.
9. Borzęcki Eugeniusz.	15. Nikiel Wojciech.
10. Stopa Józef.	16. Opyrchalski Leopold.

Stopień trzeci otrzymał jeden, do poprawki przeznaczono czterech uczniów, trzech wystąpiło a jeden nieklasyfikowany.

VI. Klasa.

Stopień celujący.

1. Krzyżanowski Stanisław.
2. Masgaj Mieczysław.
3. Ruciński Włodzimierz.
4. Gołba Franciszek.
5. Biela Wojciech.

Stopień pierwszy.

6. Hraby Józef.	13. Bartunek Jan.
7. Chorobski Stanisław.	14. Mynarski Franciszek.
8. Michalak Józef.	15. Zembaty Zygmunt.
9. Kałuża Franciszek.	16. Bobiński Aleksander.
10. Rychlik Aleksander.	17. Jurecki Feliks.
11. Rosner Franciszek.	18. Gawlas Stanisław.
12. Holik Jan.	19. Dańkowski Józef.
20. Bobrzyński Kazimierz.

Do poprawki po feryach przeznaczony jeden; dwóch wystąpiło.

VII. Klasa.

Stopień celujący.

1. Grządziel Ludwik.
2. Rychlik Bolesław.
3. Fiderkiewicz Tadeusz
4. Boba Bartłomiej.
5. Magiera Józef.
6. Hernich Franciszek.

Stopień pierwszy.

7. Olszewski Stanisław.	9. Ziebrowski Stanisław.
8. Uhma Czesław.	10. Warzeszkiewicz Wład.

Do poprawki przeznaczono trzech, wystąpiło dwóch uczniów.

VIII. Klasa.

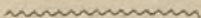
Stopień celujący.

1. Krygowski Kazimierz.
2. Przybylski Leon.
3. Biba Józef.
4. Łabaj Jan.

Stopień pierwszy.

5. Janas Wojciech.	11. Błahut Franciszek.
6. Wądrzyk Bartłomiej.	12. Strowski Bolesław.
7. Jezierski Józef.	13. Tylka Wojciech.
8. Saidenfeld Jakób.	14. Zennermann Stanisław.
9. Paleczny Stefan.	15. Krupa Franciszek.
10. Fox Michał.	16. Stojałowski Jan.

Jeden wystąpił.

VIII.

Wynik egzaminu dojrzałości.

Do egzaminu zgłosiło się 16 uczniów publicznych i 2 externistów.

Świadectwo dojrzałości z **odznaczeniem** otrzymało 4:

1. Krygowski Kazimierz.
2. Przybylski Leon.
3. Biba Józef.
4. Łabaj Jan.

Świadectwo dojrzałości otrzymało 10 uczniów:

5. Janas Wojciech.	10. Fox Michał
6. Wądrzyk Bartłomiej.	11. Błahut Franciszek.
7. Jezierski Józef.	12. Strowski Bolesław.
8. Saidenfeld Jakób.	13. Zennermann Stanisław.
9. Paleczny Stefan	14. Krupa Franciszek.

Jeden publiczny uczeń i dwóch externistów otrzymało pozwolenie poprawiania egzaminu z jednego przedmiotu po feryach; jednego publicznego reprobowano na pół-roku.

Z pomiędzy tych abiturjentów chce się udać:

na teologią	8
na medycynę	3
na prawo	3
na wydział filozoficzny .	4

Razem . 18.

U W A G A.

Rok szkolny 1881 rozpocznie się 1 września 1880.r.

Na egzamina poprawcze przeznaczają się dzień 27, 28 i 29, na wpisy uczniów dzień 29, 30 i 31 sierpnia r. 1880.

W Wadowicach, dnia 30 czerwca 1880.

Antoni Krygowski

c. k. Dyrektor.

BIBLIOTHECA
UNIV. IAGELL.
CRASOVIENSIS